

IZVIŠĆA SA ZNANSTVENIH SKUPOVA

6th International Climate Change – The Karst Record, 21-30 June 2011, Birmingham, UK

U razdoblju od 21. do 30. lipnja 2011. na *University of Birmingham* u Birminghamu (Velika Britanija) održan je međunarodni znanstveni skup *6th International Climate Change – The Karst Record*. Riječ je o šestoj u nizu konferencija čija je svrha okupljanje i razmjena iskustava i znanja među znanstvenicima koji se bave proučavanjem i korištenjem sigovine i ostalih taložina iz speleoloških objekata, kao zapisa klimatskih uvjeta u prošlosti. U sklopu skupa održan je pretkonferencijski terenski obilazak speleoloških objekata te geoloških i geomorfoloških znamenitosti Irske u periodu od 21. do 26. lipnja pod stručnim vodstvom prof. Johna Gunna.

Prvog dana konferencije sve sudionike je u ime organizatora pozdravio prof. Ian Fairchild sa Sveučilišta u Birminghamu (School of Geography, Earth and Environmental Sciences). Konferencija je okupila oko 150 znanstvenika iz dvadesetak zemalja svijeta uz sudjelovanje dviju hrvatskih znanstvenica s Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru. Maša Surić sudjelovala je kao član organizacijskog odbora, predsjedatelj treće sesije te kao koautorica rada *A late-Holocene climate record in stalagmites from Modrič Cave (Croatia)* prezentiranog posterom, dok je Nina Lončar sudjelovala s radom *Climatic events in the Eastern Adriatic region during the Late Quaternary reconstructed from three Croatian caves*.

Unutar tri dana podijeljena na ukupno 9 sesija održano je više od stotinu prezentacija radova izloženih na posterima i 35 predavanja te nekoliko izleta i radionica. Također, održana su i tri pozvana predavanja koja su bila svojevrsan uvod u teme ostalih izlaganja. Prvo predavanje održao je Dave Matthey o temi *Relationships between seasonal climate and the compositions of air, groundwater and speleothem calcite in caves and karst of Gibraltar*. Predavanje je razmatralo utjecaj sezonskih promjena klime na sastav podzemnih voda i zraka u špiljama, kao vrlo bitne čimbenike u procesu taloženja siga. Upozoreno je na važnost analiziranja siga, odnosno njihove teksture, elemenata u tragovima i izotopa, u visokoj rezoluciji kako bi se dobili kvalitetni podatci koji upućuju na ključne poveznice između lokalne klime i načina na koji je ona zapisana tijekom taloženja siga. Naime, proces "zapisa" klimatskog signala će se razlikovati u mjestima taloženja unutar iste špilje i u objektima na različitim nadmorskim visinama, što pak rezultira u razlikama u načinu i brzini rasta sige tijekom zimskog i ljetnog razdoblja, ovisno o ventilaciji i hidrološkom ciklusu na području špilje.

Drugi dan konferencije također je započeo pozvanim predavanjem o različitim modelima i načinima interpretiranja klime. Predavanje je održao Georg Hoffmann, koji je istaknuo da su klimatski modeli koji se koriste modulima izotopa vode snažan analitički alat za tumačenje izotopnih signala iz raznih paleoarhiva. Prikazani su i novi rezultati istraživanja i proxy modeliranja kojim se reproduciraju izotopni zapisi vode iz siga. Rezultati takvih modela ocjenjuju se i uspoređuju koristeći detaljna in-situ mjerenja u pojedinim zapadnoeuropskim špiljama.

Posljednje pozvano predavanje o temi *Link between Speleothems and Archeological Science* održala je Mira Bar-Matthews na kraju trećeg dana. Ona je na primjeru istraživanja provedenih na prostoru sjeveroistočne Afrike i Istočnog Mediterana upozorila na vrlo jaku korelaciju između istraživanja siga i arheoloških nalaza. Naime, u arheologiji se sige sve češće upotrebljavaju u svrhu datiranja arheoloških nalazišta osobito tamo gdje postoji doticaj između sigovina i arheoloških predmeta. Time je iz izotopnih zapisa iz siga omogućeno dobivanje informacija o klimi i okolišu, njihovo povezivanje s ljudskim aktivnostima, njihovim prebivalištem, migracijama, kulturama, a moguće je dobiti spoznaje o tome kako su promjene u paleookolišu na njih utjecale.

Velik broj sudionika i radova ponovno je potvrdio važnost održavanja ovakve konferencije koja osim što ističe potrebu za istraživanjima paleoklime na osnovi zapisa iz siga, daje priliku znanstvenicima da prezentiraju svoja dostignuća te razmijene ideje i iskustva i to s različitih aspekata istraživanja krša i paleookoliša. Sljedeća, sedma konferencija *Climate Change – The Karst Record*, održat će se za tri godine u Melbourneu u Australiji.

Za sudjelovanje na konferenciji korištena su sredstva znanstvenog projekta 269-2693084-1177 *Geografske osnove razvoja litoralnih regija Hrvatske* voditelja prof. dr. sc. Damira Magaša kojem ovim putem zahvaljujem.

Nina Lončar

14th European IP Seminar on Geography of Water: *Environmental Conflicts and Sustainable Water Policies in the Mediterranean Region*, 26 June – 7 July 2011, Cagliari, Italija

Od 26. lipnja do 7. srpnja 2011. na Sveučilištu u Cagliariju (Università degli studi di Cagliari, Dipartimento di ricerche economiche e sociali) održan je međunarodni znanstveni skup i radionica o geografiji voda pod naslovom *Environmental conflicts and sustainable water policies in the Mediterranean region*. Riječ je o ERASMUS programu koji je prvi put održan 1994. u Padovi, a za uspješno odvijanje već 14. konferencije po redu zaslužni su Odsjek za kulturu i obrazovanje Europske komisije kao inicijator i Sveučilište u Tartuu (Estonija) kao koordinator. Na skupu je sudjelovalo 40 sudionika s 11 sveučilišta (Cagliari, Cluj, Padova, Pečuh, Prag, Sevilla, Sofija, Tartu, Udine) te, po prvi put, sudionici sa Sveučilišta u Münchenu i Sveučilišta u Zadru.

Ovogodišnja konferencija je bila posvećena složenoj problematici upravljanja vodom u okviru pojedinih gospodarskih grana (poljodjelstvo, industrija, turizam) kao i mogućim konfliktima na polju zaštite okoliša. Unutar ovakvog pristupa, Sardinija je izabrana za područje istraživanja kao otok koji se suočava s kroničnim nestašicama vode tijekom ljetnih mjeseci, a koje se podudaraju s vrhuncem turističke sezone. Pojedinačni ciljevi konferencije bili su:

1. proširiti znanja o zaštiti okoliša, upravljanju vodom i prostornom planiranju,
2. analizirati ključne odnose između korištenja vode i lokalnog razvoja,
3. osmisliti najbolje načine održive uporabe vodnih resursa,
4. razmotriti utjecaj varijabilnosti klime na vodne resurse

Sudionici skupa bili su podijeljeni u tri radne grupe:

1. *Environmental conflicts and territorial planning in wetlands: the case of Regional Natural Park of Molentargius - Saline*

Riječ je o iznimno osjetljivom močvarnom području okruženom gradskom aglomeracijom Cagliarija s preko 300 000 stanovnika. Tijekom prošlosti područje parka je funkcioniralo kao solana, a danas je zaštićeni biološki i ornitološki rezervat (stanište plamenaca).

2. *Sustainable water policies in tourist areas: the case of Villasimius*

Općina Villasimius je jedno od najznačajnijih turističkih odredišta na Sardiniji, koja se s masovnog turizma pokušava sve više preusmjeriti prema održivom turizmu. Villasimius se posebno ističe po uporabi recikliranih otpadnih voda u navodnjavanju zelenih površina, kao i po mogućnosti korištenja desalinizirane morske vode.

3. *Facing climate change and desertification. Water management in Sardinia*

Posljednjih nekoliko desetljeća na Sardiniji je zabilježeno smanjenje godišnje količine oborina, što se negativno odražava na pojedine gospodarske grane. Više od 60% raspoložive vode na Sardiniji troši se u poljodjelstvu, a kao jedna od mjera gospodarenja vodom na otoku je izgrađeno 58 velikih brana, što je 10% ukupnog broja brana u Italiji.

Prva tri dana skupa (26., 27. i 28. 6.) bila su posvećena uvodnim predavanjima, predavanjima o prirodno-geografskim i društveno-geografskim obilježjima Sardinije te predavanjima samih sudionika skupa. Nakon toga su uslijedili jednodnevni terenski izlasci (29. 6. – 3. 7.) na prostoru kužne Sardinije čija je svrha bila upoznati se s problematikom vode u kontekstu vodoopskrbe, močvarnih područja, poplava, akumulacija i dr. Tako su, između ostalog, posjećeni jezero Flumendosa (najvažnija akumulacija pitke vode za južnu Sardiniju), općina Villasimius, regionalni prirodni park Molentargius – Saline, naselje Capoterra odnosno naselje Poggio dei Pini koje je 2008. pogodila katastrofalna poplava, i zaštićena laguna u blizini

grada Nore. Također, posjećene su i druge, kulturno-povijesne znamenitosti tog dijela Sardinije, primjerice prapovijesna utvrda *Nuraghe Arrubiu*, etnografski muzej *Omu Axiu*, bivši rudnik u Montevecchiju te povijesna jezgra Cagliarija. Svrha terenskih izlazaka bila je dobiti jasniju sliku o problemu koji je sudionicima bio zadan na radionici.

Robert Lončarić, Branimir Vukosav i Ante Blaće prvih su dana konferencije održali prezentaciju *Water supply on Croatian islands – the impact on tourism*, a također su predstavili Sveučilište u Zadru i Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru kao nove partnere u mreži sveučilišta koja godinama organiziraju tu konferenciju. Lončarić, Vukosav i Blaće sudjelovali su u radnoj skupini koja je za zadatak imala istražiti mogućnosti održivog upravljanja vodnim resursima u turističkim područjima na primjeru naselja Villasimius. Villasimius je tipično turističko naselje koje obilježava visoka sezonalnost u potrošnji vode. Izvan turističke sezone u Villasimiusu živi oko 3500 stanovnika, dok se ljeti na vrhuncu turističke sezone taj broj penje na više od 50 000 te time dolazi do preopterećenja vodoopskrbnog sustava i nestašice vode. Problemi Villasimiusa slični su problemima u vodoopskrbi hrvatskih turističkih mjesta, osobito onih na otocima, pa su sudionici sa Sveučilišta u Zadru svojim iskustvom i znanjem mogli značajno doprinijeti radu druge grupe.

Ponedjeljak i utorak (4. i 5. srpnja) bili su predviđeni za rad u radionicama koji se sastojao od traženja podataka, razmjene ideja te izrade prezentacije. Dana 6. srpnja održano je izlaganje prezentacija od strane studenata, nakon čega je uslijedila rasprava, dodjela diploma o uspješno završenom seminaru te svečano zatvaranje skupa. Sveučilištu u Zadru, kao novom partneru u programu, jednoglasno je dodijeljena organizacija 16. seminara o geografiji voda 2013. godine, s time da je već ranije određeno da će domaćin 15. seminara 2012. biti Sveučilište u Münchenu. Na temelju iskustava iz Cagliarija, može se zaključiti da će Sveučilište u Zadru, odnosno Odjel za geografiju zajedno sa Centrom za istraživanje krša i priobalja, više nego uspješno organizirati takav seminar.

Ante Blaće

4th Conference of the Adriatic Forum: Geopolitical Issues of the Adriatic – Yesterday, Today, Tomorrow, 16.-18. rujna 2011., Zadar

Od 16. do 18. rujna 2011. godine u Zadru je održan međunarodni znanstveni skup *4th Conference of the Adriatic Forum* koji je organizirao Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru u suradnji s Komisijom za političku geografiju Međunarodne geografske unije i Hrvatskim geografskim društvom – Zadar. Riječ je o četvrtoj u nizu konferenciji posvećenoj proučavanju jadranskoga prostora koja okuplja brojne znanstvenike iz različitih znanosti i znanstvenih disciplina čiji je znanstveni interes u užem ili širem smislu vezan us problematiku Jadrana. Na početku konferencije sudionike su pozdravili prof. dr. sc. Srećko Jelušić, prorektor Sveučilišta u Zadru, prof. dr. sc. Josip Faričić, pročelnik Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru te prof. dr. sc. Anton Gosar, predsjednik Komisije za političku geografiju Međunarodne geografske unije.

Ovogodišnja konferencija bila je posvećena geopolitičkim problemima na Jadranu u prošlosti, danas i u budućnosti, a okupila je 41 sudionika iz 16 država (Albanije, Australije, Austrije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Češke, Francuske, Grčke, Hrvatske, Italije, Kanade, Mađarske, Njemačke, Poljske, Rumunjske i Slovenije). Ukupno su prezentirana 32 rada vezana uz sljedeće teme: političke promjene na prostoru Jadrana tijekom povijesti, promjene granica, granični sporovi, prostorne društveno-gospodarske nejednakosti, urbani i ruralni razvoj, Jadran na starim kartama, regionalne gospodarske strukture i razvoj, migracijski tokovi i režimi, turizam kao čimbenik razvoja, regionalizacija i političko-administrativne promjene te regionalna i prekogranična suradnja. Izlaganja su bila popraćena zanimljivim diskusijama. Na kraju kongresa završne riječi održali su prof. dr. sc. Peter Jordan iz Austrijske akademije znanosti, prof. dr. sc. André-Louis Sanguin sa Sveučilišta u Sorbonni te prof. dr. sc. Damir Magaš i doc. dr. sc. Vera Graovac Matassi s Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru. Posljednjeg dana za sudionike skupa bio je organiziran jednodnevni izlet na područje zadarskog zaleđa i otoka Paga. Na kraju konferencije usvojen je prijedlog da se naredna, peta, konferencija održi u Albaniji 2012. godine.

Na konferenciji je aktivno sudjelovalo i sedam djelatnika Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru. Ante Blaće, Josip Faričić i Lena Mirošević sudjelovali su s radom *Geostrategic importance of Croatian*

islands, Lena Mirošević i Josip Faričić s radom *Political and geographical context of the use toponym Dalmatia on old maps*, Anica Čuka i Vera Graovac Matassi s radom *Emigration from Dalmatia to the USA at the turn of the 20th century*, Damir Magaš s radom *New regionalization of Adriatic Croatia* te Branimir Vukosav s radom *Geographic name "Zagora" and its reference to areas in the Dalmatian hinterland in contemporary media*.

Adriatic Forum je izvrsna prilika znanstvenicima koji proučavaju jadranski prostor da prikažu rezultate svojih istraživanja te razmijene ideje, mišljenja i iskustva vezana uz navedeni prostor. Interes sudionika i broj prezentiranih radova upućuju na važnost održavanja ove konferencije i u budućnosti.

Vera Graovac Matassi

PRIKAZI KNJIGA

J. Donald HUGHES: *Što je povijest okoliša?*, Disut, Zagreb, 198 str.

Nakladna kuća *Disput* iz Zagreba objavila je 2011. djelo *Što je povijest okoliša* J. Donalda Hughesa. J. Donald Hughes sastavio je vrijedno znanstveno djelo u kojem razmatra dosadašnja postignuća povijesti okoliša kao znanstvene discipline koja svoje početke, u razdoblju suvremenoga razvitka znanosti, ima još krajem 19. st., a koja je oficijelno artikulirana kao zasebna grana povijesnih znanosti 70-ih godina 20. st. To je zapravo dio povijesti koji poštuje logičan interdisciplinarni pristup koji je prijeko potreban kada se ima na umu da je okoliš složeni objekt istraživanja kojemu treba pristupiti s raznih gledišta da bi se utvrdila osnovna obilježja, zakonitosti, te odgovarajuće strukture, procesi i međudnosi između dvaju temeljnih čimbenika: čovjeka i prirode. Kako Hughes s pravom ističe, povijest okoliša teži *razumijevanju života, rada i mišljenja ljudskih bića u odnosu na ostalu prirodu kroz promjene koje donosi vrijeme*. Čovjek je onaj dio prirode koji svojim djelovanjem na razne načine utječe na preobrazbu temeljnih značajki kopna, mora, i zraka te biljnoga i životinjskog svijeta. Složene i višeslojne promjene okoliša povratno utječu na funkcioniranje društvenih i gospodarskih mehanizama ljudskih zajednica, a reverzibilni odnos čovjeka i prirode svoj izravan odraz ima ponajprije u krajoliku i, na žalost, u fragmentiranju i osiromašenju ekosustava. Krajolik je, prema Hughesu, knjiga čije se stranice, čak i kad su *palimpsesti*, mogu pročitati pri čemu, naravno, treba znati jezik, a to znači koristiti se "alatima" do kojih se može doći samo izvan odsjekā za povijest. U tom konetkstu autor ističe značenje historijske geografije, ali i biologije, sociologije, ekonomije i drugih disciplina koje su dale i daju značajan doprinos razvoju znanosti o okolišu. Hughes odbacuje uski specijalitički pristup i nastoji upozoriti na potrebu premoštavanja *famoznoga kulturnog jaza između prirodnih i humanističkih znanosti*, što je *neizbježno ako se povjesničari okoliša ne žele nasukati na otoku specijalizacije*.

Osobito bih podcrtao domišljatu analogiju krajolika s palimpsestom. Radi se, naime, o usporedbi krajolika s pergamentom s kojega je stari tekst ostrugan da se može napisati novi tekst, što se redovito radilo u doba kada nije bilo dovoljno pergamenta na kojem bi se moglo pisati, odnosno crtati. Stari tekst, odnosno povijesni krajolik, premda izbrisan da bi se napisao novi tekst, odnosno pri oblikovanju novoga krajolika, i dalje, premda možda ne očito i posve jasno, postoji, a njegove elemente valja prepoznati i na temelju njih pokušati utvrditi njegovo povijesno stanje i povijesne procese koji su se u njemu zbivali. Pri tome, naravno, ne će uvijek biti moguće u cijelosti utvrditi funkcioniranje okoliša te s tim u vezi izgled krajolika, jer je, kako kaže K. Jenkins, prošlost toliko složena i sveobuhvatna da nije moguća totalna povijest. Nije, dakle, moguća potpuna današnja percepcija o onome što je bilo i što se zbivalo u prošlosti, osobito u davnoj prošlosti iz koje je preostalo malo relevantnih tragova.

Građa je logično strukturirana, pri čemu je podijeljena u sedam osnovnih cjelina, i to: *Definiranje povijesti okoliša, Preteče povijesti okoliša, Rođenje i rast povijesti okoliša u SAD-u, Lokalne, regionalne i nacionalne povijesti okoliša, Globalna povijest okoliša, Pitanja i smjerovi u povijesti okoliša i Razmišljanja o činjenju povijesti okoliša*. Na kraju su priređeni *Odaabrana bibliografija i Kazalo*. Tekst je obogaćen s 20 slika, tj. različitih prizora okoliša iz cijeloga svijeta, koje je uglavnom snimio autor knjige (što je posebno navedeno uz svaku sliku). Tako je, ne baš diskretno, zorno demonstrirao da je rezultate svojih znanstvenih istraživanja obogatio terenskim opažanjima. Izbjegao je dakle, opasnost da se knjiški i arhivski razmatra neki

prostorni fenomen, što okoliš zacijelo jest. Bez izravnog doticaja s prostorom istraživanja percepcija ne može biti potpuna. Uostalom, autor slikovito problematizira s onim znanstvenicima koji mogu biti izvrsni pisci i nastavnici, a da pri tome nemaju potrebu geografski se približiti objektu svojeg istraživanja. Na jednom mjestu navodi: *Imam prijatelja i kolegu koji je proveo cijelu znanstvenu karijeru proučavajući staru Grčku i podučavajući o njoj, ali nije posjetio Grčku ni na jednome od brojnih putovanja u Europu. Kad sam ga upitao zašto, odgovorio je: "Periklo više nije kod kuće."*

Autor pri razmatranju osnovnih ostvarenja povjesničara okoliša ujedno ističe i osnovne smjernice, ciljeve i zadatke te znanstvene discipline te izdvaja dosadašnje pristupe, od okolišnog determinizma do različitih političko-ekonomskih teorija u sklopu kojih se razmatra značenje okoliša. Posebnu pozornost posvetio je i environmentalnim pokretima koji senzibiliziraju javnost za probleme u okolišu uzrokovane prekomjernim rastom i razvojem koji ne vodi brigu o okolišu kao dinamičnoj i presudnoj sastavnici ljudske svakidašnjice. Pri tome je podsjetio da je još od prvih povijesnih sinteza iz antike do recentnih kapitalnih djela iz povijesti okoliša osobita pozornost posvećivana deforestaciji kao modelu preobrazbe okoliša. Taj se proces kontinuirano događa od otkrića vatre do danas te se može dokumentirati i mjeriti. *Ona je, takoreći, predstavnik drugih oblika degradacije koji je prate, kao što su poplave, erozija, gubitak staništa i kvarenje ekosustava.* Unatoč uočenim problemima deforestacije, taj se proces kao i razni drugi oblici degradiranja i uništavanja okoliša i dalje zbiva, uglavnom sukladno danas prevladavajućem principu maksimalnoga iskorištavanja resursa radi najveće dobiti, a i radi ljudske iracionalnosti vođene kratkoročnim ciljevima i uskim pogledima.

Istaknuta je potreba istodobnoga globalnoga, kontinentalnog, regionalnog i lokalnog pristupa okolišu, koji dakle, razmatra odnos čovjeka i prirode na svim prostornim razinama koje su međusobno isprepletene pa nije opravdan slojevit (vertiklan, tj. hijerarhijski) pristup koji će zanemarivati jednu od spomenutih razina. Prošlo je vrijeme isključivoga lokalnog pristupa malim prostornim cjelinama, odnosno lokalnim problemima kao i vrijeme općenitih teoretiziranja o globalnim temama na koja imaju isključivo pravo pripadnici velikih političko-kulturnih zajednica. S druge strane, povijest okoliša pruža posve novi koncept i sadržaj povijesnim analizama koje su do sada pretežito bile zaokupljenje opservacijama političkih, a donekle i ekonomskih tijekova prošlosti. Dakle, nije opravdano, a uostalom nije ni moguće, kirurški odvajati pojedine elemente jednoga okoliša, a isto tako, nije moguće oštro odijeliti okoliš određenog prostora od okoliša susjednog prostora. U oba se slučaja radi o prožimanju koje pridonosi razvoju jedinstvenoga sustava.

J. Donald Hughes u ovom djelu daje pregled jedne znanstvene discipline, analizira njezin razvoj, razmatra teretske postavke, metodologiju istraživanja i daje smjernice za buduća istraživanja. Po tome ova njegova knjiga predstavlja jedinstveno ostvarenje i izvorno djelo koje čini temelj u svojoj znanstvenoj disciplini, a ujedno značajno popularizira znanost. Na hrvatskom jeziku ima iznimno malo sličnih djela prikladnoga pristupa, pa ono može biti dobar uvod u studij povijesti okoliša, a uz to, i ogledni primjer za druga znanstvena područja, polja i grane. Izvrstan je poticaj za jedan novi pristup znanosti o okolišu u Hrvatskoj te za okupljanje svih onih koji se na razne načine bave istraživanjem okoliša, a koji su raspršeni u složenom hrvatskom sustavu znanosti te u raznim ustanovama do mjere koja je do sada otežavala komunikaciju i sputavala koordinaciju s ciljem razmjene spoznaja, iskustava i ideja. Vjerujem da će ovo djelo naći odgovarajući odjek u hrvatskoj akademskoj zajednici i da će se, kao razumljiv tekst koji se lako apsorbira i koji znanstveno-metodološki oplemenjuje, moći koristiti u znanstveno-istraživačkom radu ali i u nastavi na hrvatskim visokoobrazovnim ustanovama u kojima se okoliš razmatra s povijesnoga, interdisciplinarnoga geografskog, prirodoslovnog i društvenog gledišta.

Osobito je vrijedno što je urednica knjige Borna Fürst Bjeliš u koautorstvu s Marinom Cvitanovićem i Hrvojem Petrićem priredila pogovor u obliku zasebnog poglavlja *Što je povijest okoliša u Hrvatskoj?* s iscrpnim popisom relevantne znanstvene bibliografije koja je u Hrvatskoj objavljena od 1990. do 2011.

Na temelju svega gore iznesenog slobodan sam preporučiti ovo djelo svima koji se bave znanstvenim istraživanjem povijesti okoliša, ali i studentima geografije, povijesti i krajobrazne arhitekture te drugim zainteresiranim građanima. Izvornik na engleskom jeziku (*What is Environmental History?*) u izdanju Polity Pressa iz Cambridgea (2006.) već je prošao međunarodnu evaluaciju i lijepo je prihvaćen, a zahvaljujući vrsnom prijevodu Damjana Lalovića na hrvatski jezik te dobrodošlim intervencijama urednice Borne Fürst Bjeliš kojima je diskretno prilagođen, predstavlja dragocjen doprinos hrvatskoj kulturi i znanosti.

Josip Faričić

Željka ŠILJKOVIĆ: Industrijska geografija, Sveučilište u Zadru, Zadar, 2011., 121 str.

U nakladi Sveučilišta u Zadru, 2011. godine publicirana su sveučilišna skripta Industrijska geografija autorice dr. sc. Željke Šiljković, redovite profesorice na Odjelu za geografiju Sveučilišta u Zadru. Navedeno djelo ponajprije je namijenjeno studentima geografije, ali i svima onima koje zanima problematika razvoja svjetske i domaće industrije. Stoga se ova skripta mogu koristiti kao obvezna ili dopunska literatura na drugim fakultetima i sveučilišnim odjelima, a ne kao publikacija rezervirana isključivo za geografe.

Skripta su koncipirana na način da nakon uvodnog poglavlja u kojem su detaljno definirani pojmovi industrije i industrijalizacije, slijedi sedam opsežnih poglavlja koja se usko bave procesom razvoja svjetske industrije, ali i industrijske geografije nastale u okvirima društvene geografije, odnosno antropogeografije. Posljednje, deveto poglavlje, obuhvaća iscrpan popis korištene literature i izvora.

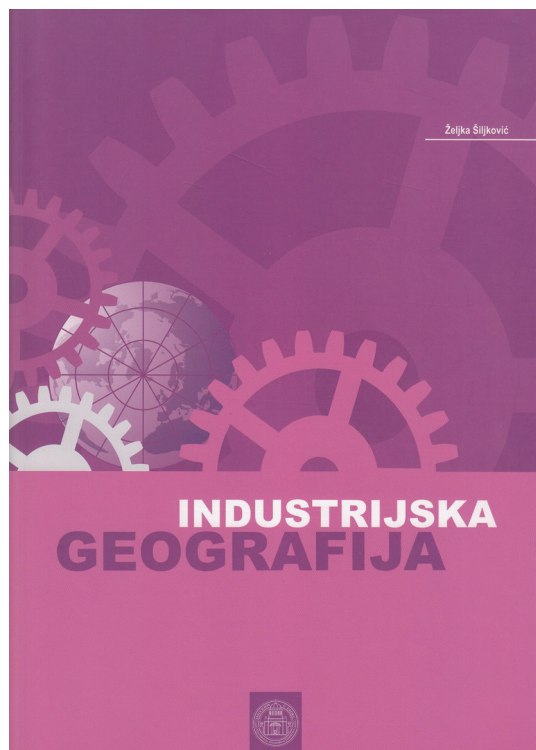
U prvom poglavlju, nakon uvoda, autorica je dala pregled razvoja industrijske geografije koja se razvila kao posljedica utjecaja industrije na prostor. Također, dala je pregled povijesnog razvoja industrije, razvoj pojedinih industrijskih revolucija, teorijske pristupe lokaciji industrije kao jednog od čimbenika utjecaja industrije na krajolik, a zasebno su izdvojeni i obrazloženi najvažniji oblici međusobnog udruživanja industrije.

Sljedeće poglavlje bavi se povijesnim razvojem europske industrije, ali i budućnošću starih industrijskih regija koje su u suvremenom konceptu razvoja industrije doživjele znakovitu preobrazbu. Tranzicijski proces nekih od najpoznatijih europskih industrijskih regija, poput Ruhra ili Nord-de-Pas-Calaisa, započeo je u drugoj polovini 20. stoljeća zbog čega su posebice posljednjih tridesetak godina značajno izmijenjeni izgled i funkcija pojedinih dijelova navedenih regija. Tradicionalne industrijske grane poput industrije čelika i tekstilne industrije zamijenjene se novim proizvodnim aktivnostima. Nova faza obnovljenog gospodarstva započela je 1980-ih godina.

Četvrto poglavlje bavi se razvojem industrije u Sjedinjenim Američkim Državama te važnošću razvoja informacijske tehnologije koja je pridonijela industrijskom okupljanju. Unutar poglavlja, zasebno su izdvojene i obrađene američke industrijske regije te tehnološko-proizvodna središta.

U petom poglavlju razmatra se nova industrijska revolucija, koju obilježava informatičko-tehnološki razvoj. Jedna od posljedica nove revolucije i razvoja high-tech industrije je smanjenje udjela proizvoda niske tehnološke intenzivnosti (poput tekstila ili metalnih proizvoda) i povećanje udjela farmaceutskih proizvoda, preciznih instrumenata, telekomunikacijskih uređaja i sl. Poradi značajnih promjena koje su zahvatile svjetsku industriju, još krajem 1960-ih završava tv. "zlatno doba" industrije te započinje proces deindustrijalizacije. Stoga u sljedećim razdobljima opada udio zaposlenih u industriji gospodarski razvijenih zemalja svijeta. Jednu od ključnih uloga u dekompoziciji i reformiranju proizvodnog sustava imaju tehnopolisi čijem je razvoju i kategorizaciji autorica posvetila jedno od potpoglavlja.

Kad je u pitanju ekonomska geografija, nezaobilazna je tema i proces globalizacije. Što je uopće globalizacija, kad se javlja i koje su njezine posljedice na svjetsku ekonomiju, ali i na razvoj industrije, neka su od pitanja na koja je autorica dala odgovor u šestom poglavlju skripta. Posebna pozornost posvećena je globalizaciji industrije i multinacionalnim kompanijama. Veliku važnost na svjetskom tržištu, ali i u globalnoj ekonomiji, imaju naftna industrija, mikroelektronika te automobilska industrija, zbog čega su unutar poglavlja posebno izdvojene i analizirane najveće svjetske kompanije iz navedenih industrijskih sektora.

Pretposljednje poglavlje autorica je posvetila ekološko-industrijskom razvoju, tj. industrijskoj ekologiji. Taj se pojam proširio 1989. godine, kad je uveden koncept industrijskih ekosustava. Radi se o interdisciplinarnoj znanosti koja uključuje interakciju prirodnih znanosti (fizike, kemije i biologije) i društvenih znanosti (ekonomije, sociologije i geografije). Način proizvodnje na kojem se temelji ekološko-industrijski razvoj predstavlja integrirani zatvoreni sustav u kojem samo obnovljiva energija dolazi izvana, a ostali nusproizvodi stalno su u procesu obnavljanja. Takav način proizvodnje obilježava održivo stanje industrijske proizvodnje.

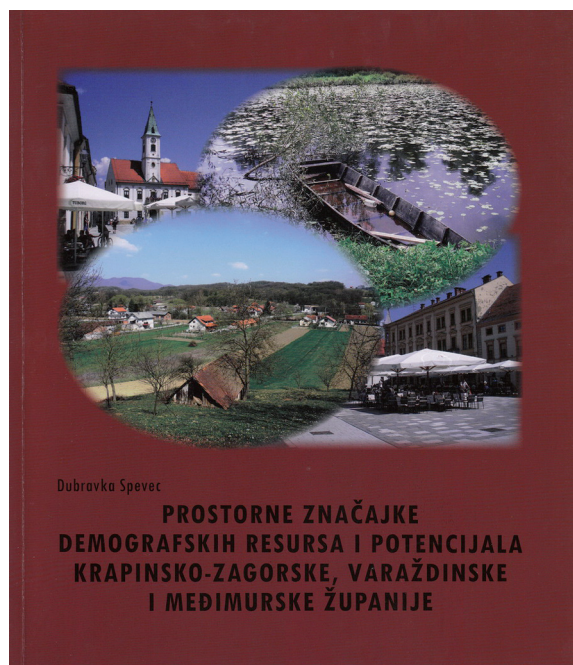
Posljednje poglavlje bavi se hrvatskom industrijom, njezinim povijesnim razvojem i suvremenim problemima s kojima je industrija suočena. Od kraja 1980-ih do sredine 1990-ih hrvatska industrijska proizvodnja bilježi neprestan pad, što je posljedica Domovinskog rata. No, od kraja rata do danas još uvijek nije zabilježen industrijski oporavak, što je rezultat različitih čimbenika. Autorica ističe da je jedan od najvećih problema to što se cjelokupni proces gospodarskog razvoja odvija stihijski i često anarhično. Također, ne postoje jasne strategije i ciljevi hrvatske prerađivačke industrijske, a u usporedbi s razvijenim regijama i državama, u Hrvatskoj je zabilježena razmjerno niska razina inovativnosti. Prema globalnom indeksu konkurentnosti Hrvatska je u nezavidnoj poziciji u odnosu na razvijene zemlje svijeta, ali i na one tranzicijske koje su prošle kroz sličnu gospodarsku situaciju.

Na kraju skripta nalazi se iscrpan popis korištene literature. Tekst je popraćen brojnim grafičkim priložima (ukupno 43 slike) i statističkim podatcima najčešće prikazanim unutar tablica (ukupno 36 tablica).

S obzirom na to da je autorica u ovom djelu dala doista iscrpan prikaz razvoja industrije u svjetskim razmjerima, ali i zasebno u industrijski najrazvijenijim regijama svijeta, te je u knjizi definirala i analizirala najvažnije pojmove i procese iz industrijske geografije, a koji se uvelike koriste i u globalnoj ekonomiji, ovo djelo mogu preporučiti svima onima koji se bave ekonomskom geografijom. Također, preporučujem ga i onima koji žele na jednom mjestu unutar preglednog, dovoljno iscrpnog te znanstveno i stručno potkrijepljenog teksta, doznati više informacija o procesu industrijalizacije i svemu vezanom uz globalnu industriju.

Anica Čuka

Dubravka SPEVEC: Prostorne značajke demografskih resursa i potencijala Krapinsko-zagorske, Varaždinske i Međimurske županije, Hrvatsko geografsko društvo, Zagreb, 217 str.

U izdanju Hrvatskoga geografskog društva 2011. godine izdana je knjiga Prostorne značajke demografskih resursa i potencijala Krapinsko-zagorske, Varaždinske i Međimurske županije. Ovo znanstveno djelo autorice Dubravke Spevec značajno pridonosi proučavanju suvremenih demografskih procesa i pojava u Hrvatskoj. Kako i sama autorica kaže, ova je knjiga doprinos identifikaciji i valorizaciji demografskih resursa i potencijala triju navedenih županija, jer predstavlja prvu sveobuhvatnu inventarizaciju i vrednovanje postojećih demografskih resursa na razini naselja. Knjiga je podijeljena na devet poglavlja. U uvodnom poglavlju definirani su predmet, ciljevi, hipoteze i zadatci istraživanja, metodologija te prostorni i vremenski okvir istraživanja. Poseban naglasak u ovom poglavlju stavljen je na problem usporedivosti podataka vezan uz učestale promjene administrativno-teritorijalnih granica, potom na različite popisne metodologije i nedostatak službenih i pouzdanih podataka o migraciji stanovništva.

U drugom poglavlju pod naslovom Teorijski pristup detaljnije se objašnjava model izračunavanja indeksa demografskih resursa i primjena modela u izradi tipologije prostornih jedinica. Indeks demografskih resursa temelji se na demografskoj i obrazovnoj sastavnici, a čini ga petnaest varijabli te je na temelju njega izrađena tipologija prostornih jedinica uz objašnjenje njihovih temeljnih obilježja. U trećem poglavlju razmatraju se prethodna istraživanja vezana uz proučavanje demografskih resursa u Hrvatskoj. U četvrtom poglavlju, pod naslovom Suvremene demografske promjene i procesi u županijama sjeverozapadne Hrvatske, detaljno se analiziraju dinamika i strukture stanovništva triju županija sjeverozapadne Hrvatske – Krapinsko-zagorske, Varaždinske i Međimurske. U ovom, najopsežnijem poglavlju, temeljito se obrađuje problematika razmještaja stanovništva, polarizacije i depopulacije, potom prirodno kretanje stanovništva, migracija i cirkulacija stanovništva te sastav stanovništva prema dobi i spolu, obrazovni sastav i gospodarski sastav.

U petom poglavlju autorica je identificirala i valorizirala demografske resurse i potencijale promatranih županija na razini gradova/općina i naselja koristeći se sintetičnim pokazateljem – indeksom demografskih resursa. Analiza je pokazala da Krapinsko-zagorska županija ima vrlo slabe, a Varaždinska i Međimurska slabe demografske resurse. U šestom poglavlju predstavljeni su rezultati studije slučaja provedene u Krapinsko-zagorskoj županiji. Cilj navedene studije bio je utvrditi demografsku budućnost proučavane županije putem anketnog ispitivanja kojim je obuhvaćena cjelokupna populacija učenika završnih razreda svih srednjih škola u županiji s četverogodišnjim programom obrazovanja (856 ispitanika). Anketom su ispitani potencijalna mobilnost mladih poslije završetka srednjoškolskog obrazovanja te njihovi planovi za nastavak školovanja, odnosno zaposlenja izvan mjesta stanovanja i mogućeg (ne)povratka u rodni kraj. Na temelju provedenog empirijskog istraživanja autorica je donijela opće zaključke o demografskoj budućnosti Krapinsko-zagorske županije.

U sedmom poglavlju autorica diskutira o perspektivama demografskog razvoja županija sjeverozapadne Hrvatske. Analiza demografskih struktura i procesa u proučavanom prostoru uputila je na negativne trendove koji će se u brojnim naseljima nastaviti i u budućnosti. Posljednja dva poglavlja čine zaključak te iscrpan popis korištene literature i izvora. Tekst knjige popraćen je sa 68 tablica te 141 slikom (koje uključuju brojne tematske karte, dijagrame i fotografije).

Knjiga je u prvom redu namijenjena stručnjacima iz područja demografije i demogeografije, prostornog planiranja i regionalnog razvoja, ali i široj publici zainteresiranoj za analiziranu problematiku i prostor. S obzirom na nepovoljne demografske trendove u Hrvatskoj koji uključuju i slabljenje demografskih resursa i potencijala, ova je knjiga dobar temelj za daljnja istraživanja demografskih resursa i potencijala Republike Hrvatske i njezinih pojedinih dijelova.

Vera Graovac Matassi

Migracije i regionalni razvoj Hrvatske, Institut za migracije i narodnosti, Zagreb, 172 str.

Institut za migracije i narodnosti objavio je 2010. godine knjigu Migracije i regionalni razvoj Hrvatske koja je rezultat višegodišnjeg istraživačkog rada skupine istraživača u sklopu znanstvenog projekta Utjecaj migracija na regionalni razvoj Hrvatske. Autori pojedinih poglavlja u knjizi su znanstvenici iz različitih znanstvenih polja koji su svojim istraživanjima znatno pridonijeli razumijevanju migracijskih tokova u Hrvatskoj, odnosno njihovim uzrocima i posljedicama. Naime, stihijska urbanizacija nakon Drugoga svjetskog rata rezultirala je polariziranim razvojem i neravnomjernim razmještajem stanovništva u Hrvatskoj, odnosno depopulacijom ruralnih područja i koncentracijom stanovništva u većim urbanim centrima. Migracija ima značajan utjecaj na dinamiku i strukture ukupnog stanovništva i područja podrijetla migranata i područje doseljenja te je stoga istraživanje migracije iznimno važno za razumijevanje društveno-gospodarskog razvoja područja zahvaćenih migracijom.

Sadržaj knjige podijeljen je u šest poglavlja nakon kojih slijede zaključak, sažetak na engleskom jeziku te osnovni podatci o autorima pojedinih poglavlja. Na kraju svakog poglavlja dan je popis korištene literature, što čini ovu knjigu značajnim izvorom znanstvene bibliografije vezane uz problematiku migracije u Hrvatskoj. U prvom poglavlju autor Ivan Lajić analizira povezanost migracija s

demografskim razvojem regije. U uvodnom dijelu autor diskutira o pojmu demografska regija te određivanju njezinih granica, a potom analizira utjecaj migracija na demografski razvoj regije podrijetla i regije primitka migranata. Istraživanja su pokazala da je imigrantsko stanovništvo u prosjeku mlađe od domorodnog te da ga uglavnom sačinjavaju radni migranti. Na taj se način populacija regije primitka pomlađuje.

U drugom poglavlju, pod naslovom *Populacijski razvoj gradskih regija Hrvatske 1948.-2001.* autorica Sanja Klempić Bogadi istražila je temeljne značajke populacijskog razvoja gradskih regija i njihovih sastavnih dijelova (centralnih gradova i okolica) u razdoblju nakon Drugoga svjetskog rata. Posebna pozornost posvećena je međupopisnom razdoblju 1991.-2001., kada su zabilježene brojne prostorne promjene unutar gradskih regija do kojih je došlo zbog intenzivne stambene i radne suburbanizacije. Predmet istraživanja u ovom radu su četiri aglomeracije – zagrebačka, splitska, riječka i osječka. Autorica je također razradila model izdvajanja gradske regije, definirala prostorni obuhvat gradskih regija te analizirala demografske promjene i procese u njima.

U poglavlju *Povezanost populacijske dinamike i promjena u stambenom fondu – primjer Srednje Dalmacije (1981.-2001.)* autor Roko Mišetić analizira pojačanu potrebu za stanovima uzrokovanu industrijalizacijom i jačanjem turističke djelatnosti. Oba navedena procesa rezultirala su prostorno neujednačenim porastom izgradnje stanova u Hrvatskoj, pri čemu je industrijalizacija bila vezana uz imigraciju i urbanizaciju industrijskih središta, dok je intenziviranje turističke djelatnosti imalo utjecaj na izgradnju i upotrebu prostora u turističke svrhe i za potrebe sekundarnog stanovanja u priobalnim područjima. Autor je analizirao promjene broja stanovnika Srednje Dalmacije 1981.-2001. te promjene broja i površine stanova u istom području i u istom razdoblju. Također, razmotrio je odnos indeksa promjene broja i površine stanova s demografskim promjenama u analiziranim skupinama naselja.

Mario Bara i Ivan Lajić analizirali su etnodemografski razvoj Slavonije u dvadesetom stoljeću s posebnim naglaskom na utjecaj ratova i kolonizacija na navedeni razvoj. U ovom radu naglasak je stavljen na promjenu kvantitativnih odnosa među narodima koji su nastanjivali ovaj prostor. Cilj je bio analizirati promjene u narodnosnom sastavu stanovništva Slavonije te na temelju tih promjena dati zaključke o povijesnim okolnostima u kojima su se zbivale. Promjene u narodnosnom sastavu odvijale su se u skladu s migracijama u pojedinim povijesnim razdobljima i dominantnim procesima među kojima svakako treba istaknuti migracije za vrijeme Austrougarske Monarhije, agrarne reforme i kolonizacije, planske, prinudne i prisilne migracije tijekom i nakon Drugoga svjetskog rata te migracije povezane s Domovinskim ratom. Sve promjene narodnosnog sastava odrazile su se i na regionalne običaje, autohtone govore i narječja.

U petom poglavlju pod naslovom *Povezanost zadovoljstva, osobina ličnosti i demografskih varijabli na uzorku hrvatskih sudionika (s osvrtom na rezultate u Šibensko-kninskoj županiji)* Ivana Lučev dala je rezultate istraživanja provedenog na uzorku od 1048 ispitanika iz različitih dijelova Hrvatske. Cilj istraživanja bio je usporediti rezultate dobivene na ukupnom uzorku s rezultatima u Šibensko-kninskoj županiji (472 ispitanika) te provjeriti postoje li eventualne razlike u razini zadovoljstva i strukturi povezanosti zadovoljstva s demografskim varijablama i crtama ličnosti.

Sonja Podgorelec analizirala je u šestom poglavlju, pod naslovom *Migracije kao sudbina – hrvatski otoci i starenje stanovništva*, utjecaj migracija na način života lokalnih zajednica s posebnim osvrtom na starije stanovništvo. Analiza i zaključci temelje se na rezultatima više istraživanja provedenih u razdoblju od nekoliko godina na desetak hrvatskih otoka. Osim starosti otočnog stanovništva, u radu se analiziraju i različite skupine migranata (unutarotočni migranti, iseljenici, optanti, cirkulanti, povratnička umirovljenička migracija, turisti doseljenici na otok te radna imigracija). Posebno su značajni rezultati empirijskog istraživanja vezani uz životne vrijednosti, aktivnosti stanovništva, zdravlje, obitelj, materijalne vrijednosti i dom.

Knjiga *Migracije i regionalni razvoj Hrvatske* vrijedna je znanstvena publikacija nastala kao rezultat suradnje znanstvenika različitih profila koji su s različitih aspekata analizirali složenu problematiku migracija i njihova utjecaja na razvoj Hrvatske i pojedinih regija. U skladu s navedenim, ova se knjiga preporučuje svima onima koji se bave fenomenom migracije i proučavanjem društveno-gospodarskog razvitka Hrvatske, ali i širem krugu čitatelja, jer daje izvrsan prikaz uzroka i posljedica povijesnih i suvremenih migracija u Hrvatskoj.

Vera Graovac Matassi

IN MEMORIAM

ZDENKO MATEŠIĆ (Zadar 17. rujna 1934. – Zadar, 26. kolovoza 2011.)

Dana 27. kolovoza 2011. godine na groblju u gradskom predjelu Diklo u Zadru, predano je zemlji tijelo Zdenka Matešića, umirovljenoga srednjoškolskog profesora geografije, političara, saborskog zastupnika i športskog djelatnika te vanjskog suradnika na studiju geografije u Zadru. Preminuo je 26. srpnja kolovoza 2011. uslijed kronične srčane bolesti u 77. godini života, završavajući stvaralački vijek koji je do umirovljenja 1995. trajao 38 godina, te još 16 godina poslije odlaska u mirovinu. Uz suprugu Martu i sinove Davora i Marina s obiteljima i drugu rodbinu, čitava zadarska javnost, pa tako i krugovi vezani za geografiju, sport, ostali su bez svoga vrijednog člana i prijatelja.

Zdenko Matešić rođen je 17. rujna 1934. godine u Zadru (Diklo). Pučku školu pohađao je u rodnom mjestu, srednju učiteljsku školu završio je godine 1952. u Zadru. U brak je stupio 1957. godine. Studij zemljopisa i povijesti upisao je 1959., a završio 1961. na Višoj pedagoškoj školi u Zagrebu. Godine 1971. upisao je uz rad studij geografije na katedri za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta u Novom Sadu (Vojvodina), a diplomirao 1973. s radom *Geografski prikaz otoka Ugljana*.

Bio je član brojnih udruga i tijela. Športom se počeo baviti 1946. u atletskoj sekciji Sportskog društva Zadar, ali je 1949. iz zdravstvenih razloga prekinuo aktivnu športsku karijeru. Radeći poslije nastavničkog studija povijesti i zemljopisa u školi u Slatini, organizirao je i radničke športske igre pri Društvu za tjelesni odgoj "Partizan", a za mladež niz športskih sekcija pri osnovnim i srednjim školama u Slatini. Godine 1972. vratio se s obitelji u Zadar i zaposlio kao nastavnik geografije u srednjoj Tehničkoj školi. Ujedno se angažirao i u Atletskom sportskom klubu "Zadar" u kojem je kasnije, 2000. - 2004., bio dopredsjednik. U Domovinskom ratu bio je zapovjednik obrane grada Zadra Narodne zaštite Zadra i član kriznog štaba te predsjednik UDNZ Grada Zadra od osnutka Udruge. Nositelj je Spomenice Domovinskog rata. Godine 1992. izabran je u Hrvatski državni sabor, a iste godine izabran je za prvog predsjednika zadarskog Gradskog vijeća. Time je prestao njegov nastavni rad u Tehničkoj školi. Bio je saborski zastupnik (1992.-1995.) te član Gradskog vijeća Zadra (1993.-1996.), i njegov predsjednik (1993.), član Komisije za utvrđivanje ratnih i poratnih žrtava iz reda zastupnika (1994.), član saborskog Odbora za predstave i pritužbe (1994.), član saborskog Odbora za mirnu reintegraciju hrvatskih okupiranih područja (1995.) i član saborskog Odbora za ljudska prava i prava etničkih i nacionalnih zajednica ili manjina (1995.). Bio je i formalni predlagatelj Zakona o povlaštenim saborskim mirovinama 18. rujna 1995. godine. Umirovljen je 1995. godine. Obnašao je dužnost Predsjednika nadzornog odbora *Borik d.d.* (1996.-2000.).

Profesor, kako su ga zvali športaši i političari, sudjelovao je u osmišljavanju i ostvarivanju Olimpijade dječjih vrtića, tradicionalne utrke Nin – Zadar, koja traje od 1987. i drugih zbivanja. Godine 2004. nagrađen je Zlatnom plakatom povodom 90. obljetnice Hrvatskog atletskog saveza u čijem je Predsjedništvu i Nadzornom odboru aktivno radio godinama. Godine 2006., 17. siječnja u dvorani V. Lisinski, Hrvatski olimpijski odbor dodijelio mu je nagradu *Matija Ljubek* u prigodi 15. obljetnice Hrvatskog olimpijskog odbora (nazočili Juan Antonio Samaranch, mr. sc. Zlatko Mateša, predsjednik Hrvatskog olimpijskog odbora te Josip Čop gl. tajnik HOO-a) kao profesoru geografije u mirovini, dopredsjedniku Atletskog sportskog kluba Zadar i predsjedniku Zajednice športskih udruga Zadarske županije.

Angažirao se izravno u atletici i u rukometu i svojim je djelovanjem kao direktor RK "Zadar" bio pridonio da u jednom razdoblju zadarski rukomet dosegne polufinale Kupa EHF-a, a zadarsku je atletiku stalno poticao. Bio je član Upravnog odbora RK Zadar, dopredsjednik Atletskog sportskog kluba Zadar i predsjednik Zajednice športskih udruga Zadarske županije, te član predsjedništva Hrvatskog atletskog saveza u dva mandata, 1982.-1989. i 1989.-1991. Bio je član Nadzornog odbora HAS-a od 1992. do

1995. te predsjednik Nadzornog odbora HAS-a od 1996. do 1998. Od 2000. do 2004. godine bio je predsjednik Atletskog sportskog kluba Zadar.

Kao srednjoškolski nastavnik bio je mentor većem broju mladih nastavnika geografije. Pomogao je kao vanjski suradnik održavanje nastave prvih godina na studiju geografije kao vanjski suradnik na Odjelu za geografiju u Zadru. Predavao je predmet Metodika nastave zemljopisa (1997.-1999.) te sudjelovao u vođenju terenske nastave.

Djelujući kao nastavnik više naraštaja u strukovnim školama, posebice u *Tehničkoj školi (Tehnički školski centar)* i kao predavač Metodike nastave geografije na Odsjeku za geografiju u Zadru, nesebično je prenosio svoja znanja, sposobnosti i vještine na druge umijećem iskusnog pedagoga, kroz human, prijateljski odnos. Cijenio je i volio nadalje praktičan terenski rad, neposredno kretanje u prostoru i geografske stručne i znanstvene izlaske. Ekskurzije i upoznavanje fizičkogeografskih, posebice speleoloških, ali i društvenih obilježja prostora obuzimali su ga u radu kao geografa praktičara.

Posebno je važan doprinos Zdenka Matešića osnivanju Geografskog društva u Zadru. Godine 1989. bio je među zadarskim nastavnicima zemljopisa koji su osnovali Geografsko društvo – Ogranak Zadar. Na osnivačkoj skupštini 17. ožujka 1989. izabran je za njegova prvog predsjednika. Zbog predratnih i ratnih okolnosti, odnosno velikosrpske agresije 1990.-1995., udruga nije djelovala te je postojala samo formalno, a Matešić se uključio u obranu Zadra i Hrvatske. Nakon osnivanja studija geografije u Zadru Matešić je predsjedavao prvom redovitom obnoviteljskom skupštinom koja je održana 8. ožujka 1995. Na njoj je za predsjednika udruge (od tada Hrvatsko geografsko društvo – ogranak Zadar) izabran dr. sc. Damir Magaš, a Zdenko Matešić ostao je član Upravnog odbora ogranka, te poslije HGD-Zadar, sve do 2011. godine unatoč posljednjih godina sve izraženijim zdravstvenim tegobama. U radu UO aktivno je sudjelovao prijedlozima za stručne ekskurzije, predavanja, izdavaštvo i druge djelatnosti udruge. Kao iznimno djelatnik član, sve dok su mu zdravstvene okolnosti dopuštale, osobno je priredio nekoliko predavanja i stručnih izlazaka (predavanje *Cerovačke pećine*, 29. veljače 1996., predavanje *Geografski prikaz otoka Ugljana* 4. ožujka 1997., stručni obilazak Cerovačkih /Turkaljevih/ pećina 30. svibnja 1999.). Objavio je feljton *Cerovačke (Turkaljeve) spilje, 1-4*, u brojevima zadarskog Narodnog lista (svibanj-srpanj 1999.). Bio je i član uređivačkog odbora enciklopedijskog *Geografskog rječnika* Alfonsa Cvitanovića, koji su 2002. izdali Filozofski fakultet u Zadru, Matica Hrvatska u Zadru i Zadiz – Zadar (ur. D. Magaš).

Profesor Matešić zaslužan je i za početak nastave geografije na zadarskom studiju geografije. Premda u mirovini, poticao je početak rada i pomogao kao vanjski suradnik studij geografije u Zadru, predavanjima prenoseći u metodičkom radu dugogodišnja praktična iskustva. Nazočio je obilježavanju desetgodišnjice studija 2004. godine, kao i svim skupštinama HGD - Zadar i drugim zbivanjima.

Hrvatsko geografsko društvo u Zadru mu je na svojoj redovitoj 8. skupštini, 26. ožujka 2002. dodijelilo visoko priznanje: godišnju nagradu *Federik Bartolačić Grisogono* za ukupan doprinos razvoju geografije posebice za razvoj geografije u Zadru i Zadarskoj regiji.

Odlaskom u mirovinu, posvetio je i vremena svom hobi – maslinarstvu. Zasadio je dva maslinika, u predjelima Zadra, Diklu i Bokanjcu, te ih održavao potpuno prirodno i ekološki usklađeno, dobivajući iz godine u godinu sve više isključivo ekstra djevičanskog ulja. Dobitnik je velikog broja priznanja i nagrada na raznim danima maslinara i proizvođača prehrambenih proizvoda (Zadar, Split, Novi Sad itd.). Danas kad njegovo tijelo počiva nedaleko od voljenog maslinika na Trsini u Diklu, sve više se osjeća velik gubitak na mnogim poljima, a mnogim suradnicima, učenicima, studentima, kolegama i prijateljima omiljeni Profesor će ostati u trajnom sjećanju.

Damir Magaš

KRONIKA ODJELA ZA GEOGRAFIJU SVEUČILIŠTA U ZADRU 2010./2011.

ODVIJANJE NASTAVE U AKAD. GOD. 2010./2011.

U sedamnaestoj akademskoj godini ostvarivanja dvopredmetnog studija geografije (u kombinaciji s drugim predmetom: povijest, sociologija, arheologija, strani jezik, etnologija i kulturna antropologija i dr.) od osnivanja akad. god. 1994./1995. godine te u šestoj godini ostvarivanja jednopredmetnoga studija primijenjene geografije od akad. god. 2005./2006. Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru uspješno je proveo planirani program rada na preddiplomskoj i diplomskoj razini studija. Također, od akademske godine 2010./2011., u suradnji s Odjelom za povijest Sveučilišta u Zadru, ostvaren je i poslijediplomski znanstveni studij *Jadran – poveznica među kontinentima* za stjecanje akademskog stupnja doktora znanosti iz humanističkih znanosti, znanstveno polje povijesti i interdisciplinarnog područja znanosti, znanstveno polje geografije.

Na Odjelu za geografiju je zaposleno ukupno dvadeset stalnih djelatnika u različitim znanstveno-nastavnim zvanjima (dva redovita profesora, tri izvanredna profesora, četiri docenta, tri viša asistenta i sedam asistenata, od čega tri znanstvena novaka, i jedan predavač) i tri vanjska suradnika. Tijekom akademske godine prof. dr. sc. Josip Faričić obavljao je dužnost pročelnika Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru, a prof. dr. sc. Maša Surić obavljala je dužnost zamjenika pročelnika Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru. Prof. dr. sc. Damir Magaš obavljao je dužnost člana Senata Sveučilišta u Zadru te dužnost člana novoustrojenoga Matičnog odbora za interdisciplinarno područje znanosti pri Agenciji za znanost i visoko obrazovanje Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske.

U uredu Odjela za geografiju djeluje zajedničko tajništvo Odjela za geografiju i Odjela za etnologiju i kulturnu antropologiju, a posao tajnice obavljala je Marija Škoda, dipl. komunikolog.

Nastavni plan i program dodiplomskog i preddiplomskog studija ostvaren je prema sljedećem rasporedu:

Predmet	Broj sati tjedno (ukupno)	Znanstveno-nastavni stupanj	Nastavnici i suradnici u nastavi
A) PREDDIPLOMSKI STUDIJ			
1. GODINA STUDIJA, 1. SEMESTAR – JEDNOPREDMETNI STUDIJ PRIMIJENJENE GEOGRAFIJE			
Uvod u geografiju I	2P+1S (45)	red. prof. asistent	dr. sc. D. Magaš A. Blaće, prof.
Kartografija I	2P+1V+2S (75)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić A. Blaće prof.
Hidrogeografija	2P+1V+2S (75)	doc.	dr. sc. D. Perica
Osnove geologije I	2P+1S (45)	doc.	dr. sc. M. Surić
Osnove mineralogije i petrologije	1P+2V (45)	doc.	dr. sc. M. Surić
Geoinformatika	1P+2V (45)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić B. Vukosav, prof.
Biogeografija s ekologijom	1P+1V+1S (45)	red. prof. (vanj. sur.)	dr. sc. J. Rogošić
Terenska nastava	10	doc. doc.	dr. sc. J. Faričić dr. sc. M. Surić
1. GODINA STUDIJA, 2. SEMESTAR – JEDNOPREDMETNI STUDIJ PRIMIJENJENE GEOGRAFIJE			
Uvod u geografiju II	1P+1S (30)	red. prof. asistent	dr. sc. D. Magaš A. Blaće prof.
Kartografija II	1P+2V+1S (60)	doc.	dr. sc. J. Faričić
Osnove geologije II	2P+1S (45)	doc.	dr. sc. M. Surić
Statističke i grafičke metode u geografiji	3V (45)	asistent	B. Vukosav, prof.
Kulturalna geografija	1P+2S (45)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić L. Mirošević, prof.

Predmet	Broj sati tjedno (ukupno)	Znanstveno-nastavni stupanj	Nastavnici i suradnici u nastavi
Multimedijska geografija	1P+2V (45)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić B. Vukosav, prof.
Terenska nastava	10	doc. doc.	dr. sc. M. Surić dr. sc. J. Faričić
1. GODINA STUDIJA, 1. SEMESTAR – DVOPREDMETNI NASTAVNIČKI STUDIJ GEOGRAFIJE			
Uvod u geografiju I	2P (30)	red. prof.	dr. sc. D. Magaš
Kartografija I	2P+1V (45)	doc.	dr. sc. J. Faričić
Hidrogeografija	2P+1V (45)	doc.	dr. sc. D. Perica
Osnove geologije I	2P (30)	doc.	dr. sc. M. Surić
Osnove mineralogije i petrologije	1P+1V (30)	doc.	dr. sc. M. Surić
Biogeografija s ekologijom	1P+1V (30)	red. prof.	dr. sc. J. Rogošić
Geoinformatika	1P+1V(30)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić B. Vukosav, prof.
Terenska nastava	10	doc. doc.	dr. sc. M. Surić dr. sc. J. Faričić
1. GODINA STUDIJA, 2. SEMESTAR – DVOPREDMETNI NASTAVNIČKI STUDIJ GEOGRAFIJE			
Uvod u geografiju II	2P (30)	red. prof.	dr. sc. D. Magaš
Kartografija II	2P+1V (45)	doc.	dr. sc. J. Faričić
Osnove geologije II	2P (30)	doc.	dr. sc. M. Surić
Statističke i grafičke metode u geografiji	3V (45)	doc. asistent	dr. sc. S. Mrđen B. Vukosav, prof.
Kulturalna geografija	1P+1S (30)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić L. Mirošević, prof.
Multimedijska geografija	1V (30)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić B. Vukosav, prof.
Terenska nastava	10	doc. doc.	dr. sc. M. Surić dr. sc. J. Faričić
2. GODINA STUDIJA, 3. SEMESTAR – JEDNOPREDMETNI STUDIJ PRIMIJENJENE GEOGRAFIJE			
Klimatologija	2P+2S+1V (75)	doc.	dr. sc. S. Lozić
Osnove urbane geografije	2P+1S (45)	red. prof. asistent asistent	dr. sc. D. Magaš dr. sc. R. Lončarić S. Toplek, prof.
Demogeografija I	2P+1S+1V (60)	doc.	dr. sc. S. Mrđen
Uvod u ekonomsku geografiju	2P+1S (45)	red. prof. asistent	dr. sc. Ž. Šiljković A. Pejdo, prof.
Pomorska geografija	2P+1S (45)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić dr. sc. R. Lončarić
Engleski jezik u geografiji I	2V (30)	doc.	dr. sc. V. Graovac Matassi
Regionalna geografija Australije i Oceanije	1P+1S (30)	izv. prof. asistent	prof. dr. sc. M. Glamuzina A. Čuka, prof.
Regionalna geografija Rusije	1P+1S (30)	doc. asistent	dr. sc. S. Mrđen S. Šiljeg, prof.
Terenska nastava	15	red. prof.	dr. sc. S. Mrđen
2. GODINA STUDIJA, 4. SEMESTAR – JEDNOPREDMETNI STUDIJ PRIMIJENJENE GEOGRAFIJE			
Demogeografija II	2P+2S+1V(75)	doc. doc.	dr. sc. S. Mrđen dr.sc. V. Graovac Matassi
Geomorfologija	2P+2S+1V(75)	doc. viši asistent	doc. dr. sc. D. Perica dr. sc. M. Mamut

Predmet	Broj sati tjedno (ukupno)	Znanstveno-nastavni stupanj	Nastavnici i suradnici u nastavi
Regionalna geografija Azije	2P+1S (45)	doc.	dr. sc. S. Lozić
Regionalna geografija Afrike	2P+1S(45)	red. prof. asistent asistent	dr. sc. D. Magaš dr. sc. R. Lončarić S. Šiljeg, prof.
Engleski jezik u geografiji II	2V(30)	doc.	dr. sc. V. Graovac
Industrijska geografija	2P+1S (45)	red. prof.	dr. sc. Ž. Šiljković
Razvoj urbanih sustava u svijetu	2P+2S (60)	red. prof. asistent asistent	dr. sc. D. Magaš dr. sc. R. Lončarić A. Blaće, prof.
Agrarna i ruralna geografija	1P+1S+1V(45)	red. prof. asistent	dr. sc. Ž. Šiljković A. Čuka, prof.
Terenska nastava	15	doc.	dr. sc. S. Mrđen
2. GODINA STUDIJA, 3. SEMESTAR – DVOPREDMETNI NASTAVNIČKI STUDIJ GEOGRAFIJE			
Klimatologija	2P+1V (45)	doc.	dr. sc. S. Lozić
Osnove urbane geografije	2P (30)	red. prof. asistent	dr. sc. D. Magaš dr. sc. R. Lončarić
Demogeografija I	2P+1V (45)	doc.	dr. sc. S. Mrđen
Uvod u ekonomsku geografiju	2P (30)	red. prof.	dr. sc. Ž. Šiljković
Pomorska geografija	2P (30)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić, dr. sc. R. Lončarić
Engleski jezik u geografiji I	2V (30)	doc.	dr. sc. V. Graovac Matassi
Regionalna geografija Australije i Oceanije	1P (15)	izv. prof. asistent	dr. sc. M. Glamuzina A. Čuka, prof.
Regionalna geografija Rusije	1P (15)	doc. asistent	dr. sc. S. Mrđen S. Šiljeg, prof.
Terenska nastava	15	doc.	dr. sc. S. Mrđen
2. GODINA STUDIJA, 4. SEMESTAR – DVOPREDMETNI NASTAVNIČKI STUDIJ GEOGRAFIJE			
Demogeografija II	2P+1V (45)	doc. doc.	dr. sc. S. Mrđen dr. sc. V. Graovac Matassi
Geomorfologija	2P+1V (45)	doc. viši asistent	dr. sc. D. Perica dr. sc. M. Mamut
Regionalna geografija Azije	2P+1S (45)	doc.	dr. sc. S. Lozić
Regionalna geografija Afrike	2P (30)	red. prof. asistent asistent	dr. sc. D. Magaš dr. sc. R. Lončarić S. Šiljeg, prof.
Engleski jezik u geografiji II	2V (30)	doc.	dr. sc. V. Graovac
Industrijska geografija	2P (30)	red. prof.	dr. sc. Ž. Šiljković
Razvoj urbanih sustava u svijetu	2P (30)	red. prof. asistent asistent	dr. sc. D. Magaš dr. sc. R. Lončarić A. Blaće, prof.
Agrarna i ruralna geografija	1P+1V (30)	red. prof. asistent	dr. sc. Ž. Šiljković A. Čuka, prof.
Terenska nastava	15	doc.	dr. sc. S. Mrđen
3. GODINA STUDIJA, 5. SEMESTAR – JEDNOPREDMETNI STUDIJ PRIMIJENJENE GEOGRAFIJE			
Politička geografija I	2P+1S (45)	izv. prof. asistent	dr. sc. M. Glamuzina A. Šiljeg, prof.
Regionalna geografija Hrvatske I	2P+1S (45)	red. prof. asistent	dr. sc. D. Magaš A. Blaće, prof.
Regionalna geografija Angloamerike	2P+1S (45)	red. prof. asistent	dr. sc. Ž. Šiljković N. Lončar, prof.

Predmet	Broj sati tjedno (ukupno)	Znanstveno-nastavni stupanj	Nastavnici i suradnici u nastavi
Regionalna geografija Europe I	2P+1S (45)	doc.	dr. sc. D. Perica
Turistička geografija	2P+2S (60)	red. prof. asistent	dr. sc. Ž. Šiljković J. Brkić-Vejmelka, prof.
Historijska geografija	2P+1S (45)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić L. Mirošević, prof.
Hrvatsko iseljništvo	2P+1S (45)	red. prof. asistent	dr. sc. D. Magaš A. Čuka, prof.
Suvremeni demografski trendovi	2P+1S (45)	doc.	dr. sc. V. Graovac Matassi
Terenska nastava	20	red. prof.	dr. sc. Ž. Šiljković
3. GODINA STUDIJA, 6. SEMESTAR – JEDNOPREDMETNI STUDIJ PRIMIJENJENE GEOGRAFIJE			
Prometna geografija	2P+1S (45)	red. prof. asistent	dr. sc. Ž. Šiljković A. Pejdo, prof.
Regionalna geografija Hrvatske II	2P+1S (45)	red. prof. asistent	dr. sc. D. Magaš A. Blaće, prof.
Politička geografija II	2P+1S (45)	izv. prof. asistent	dr. sc. M. Glamuzina A. Blaće, prof.
Uvod u znanstveno-istraživački rad	2S (30)	doc.	dr. sc. V. Graovac
Regionalna geografija Europe II	2P+1S (45)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić B. Vukosav, prof.
Regionalna geografija Latinske Amerike	2P+1S (45)	red. prof. asistent	dr. sc. Ž. Šiljković N. Lončar, prof.
Geografija obitelji	1P+1S (30)	doc.	dr. sc. S. Mrđen
Geografija prirodnih prijetnji	1P+1S (30)	doc. asistent	doc. dr. sc. D. Perica N. Lončar, prof.
Medicinska geografija	1P+1S (30)	izv. prof. asistent	dr. sc. M. Glamuzina S. Šiljeg, prof.
Terenska nastava	20	izv. prof.	dr. sc. Ž. Šiljković
Završni ispit	1V (15)		Ispitno povjerenstvo
3. GODINA STUDIJA, 5. SEMESTAR – DVOPREDMETNI NASTAVNIČKI STUDIJ GEOGRAFIJE			
Politička geografija I	2P (30)	izv. prof. asistent	dr. sc. M. Glamuzina A. Blaće, prof.
Regionalna geografija Hrvatske I	2P (30)	red. prof.	dr. sc. D. Magaš
Regionalna geografija Angloamerike	2P+1S (45)	red. prof. asistent	dr. sc. Ž. Šiljković N. Lončar, prof.
Regionalna geografija Europe I	2P+1S (45)	doc.	dr. sc. D. Perica
Turistička geografija	2P (30)	red. prof. asistent	dr. sc. Ž. Šiljković J. Brkić-Vejmelka, prof.
Historijska geografija	2P (30)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić L. Mirošević, prof.
Hrvatsko iseljništvo	2P (30)	red. prof. asistent	dr. sc. D. Magaš A. Čuka, prof.
Suvremeni demografski trendovi	2P (30)	doc.	dr. sc. V. Graovac Matassi
Terenska nastava	20	red. prof.	dr. sc. Ž. Šiljković
3. GODINA STUDIJA, 6. SEMESTAR – DVOPREDMETNI NASTAVNIČKI STUDIJ GEOGRAFIJE			
Prometna geografija	2P (30)	red. prof. asistent	dr. sc. Ž. Šiljković A. Pejdo, prof.
Regionalna geografija Hrvatske II	2P (30)	red. prof.	dr. sc. D. Magaš
Politička geografija II	2P (30)	izv. prof. asistent	dr. sc. M. Glamuzina A. Blaće, prof.

Predmet	Broj sati tjedno (ukupno)	Znanstveno-nastavni stupanj	Nastavnici i suradnici u nastavi
Uvod u znanstveno-istraživački rad	2S (30)	doc.	dr. sc. V. Graovac
Regionalna geografija Europe II	2P+1S (45)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić B. Vukosav, prof.
Regionalna geografija Latinske Amerike	2P+1S (45)	red. prof. asistent	dr. sc. Ž. Šiljković N. Lončar, prof.
Geografija obitelji	1P+1S (30)	doc.	dr. sc. S. Mrđen
Geografija prirodnih prijetnji	1P+1S (30)	doc. asistent	doc. dr. sc. D. Perica N. Lončar, prof.
Medicinska geografija	1P+1S (30)	izv. prof. asistent	dr. sc. M. Glamuzina S. Šiljeg, prof.
Terenska nastava	20	red. prof.	dr. sc. Ž. Šiljković
B) DIPLOMSKI STUDIJ			
1. GODINA STUDIJA, 1. SEMESTAR – JEDNOPREDMETNI STUDIJ PRIMIJENJENE GEOGRAFIJE			
GIScience – znanost o geoprostornim informacijama	1P+3V (60)	doc. asistent asistent	dr. sc. M. Pahernik A. Šiljeg, prof. B. Vukosav, prof.
Geoekologija	2P+1S+1V (60)	doc. viši asistent	dr. sc. D. Perica dr. sc. M. Mamut
Osnove oceanologije	1P+2S (45)	doc.	dr. sc. M. Surić
Digitalna kartografija	1P+2V (60)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić A. Šiljeg, prof.
Turistička geografija Hrvatske	1P+2S (45)	red. prof. (vanj. sur.)	dr. sc. Ž. Šiljković J. Brkić Vejmelka, prof.
Geografski aspekti upravljanja obalnim područjima	1P+2S (45)	doc.	dr. sc. V. Graovac
Antropološka demografija	1P+2S (45)	doc.	dr. sc. S. Mrđen
Terenska nastava	20	doc. doc.	dr. sc. D. Perica dr. sc. S. Lozić
1. GODINA STUDIJA, 2. SEMESTAR – JEDNOPREDMETNI STUDIJ PRIMIJENJENE GEOGRAFIJE			
Geoaspekti regionalizacije i prostornog planiranja	2P+2S (60)	red. prof. asistent	dr. sc. D. Magaš A. Šiljeg, prof.
Geografija krša	2P+1S+1V (60)	doc.	dr. sc. D. Perica
Odabrana poglavlja iz klimatologije	1P+1S+1V (45)	doc.	dr. sc. S. Lozić
Odabrana poglavlja iz geomorfologije	1P+1S+1V (45)	doc. viši asistent	dr. sc. D. Perica dr. sc. M. Mamut
Geografija hrvatskih otoka	1P+2S (45)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić A. Čuka, prof.
Geografija Jadrana	2P+1S (45)	doc. asistent	dr. sc. S. Lozić L. Mirošević, prof.
Primjena GIS-a u prostornom planiranju	1P+2V (45)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić A. Šiljeg, prof.
Geobotanika	1P+2S (45)	red. prof.	dr. sc. J. Rogošić
Terenska nastava	20	doc. doc.	dr. sc. D. Perica dr. sc. S. Lozić
1. GODINA STUDIJA, 1. SEMESTAR – DVOPREDMETNI NASTAVNIČKI STUDIJ GEOGRAFIJE			
GIScience – znanost o geoprostornim informacijama	1P+2V (45)	doc. asistent asistent	dr. sc. M. Pahernik A. Šiljeg, prof. B. Vukosav, prof.
Geoekologija	2P+1V (45)	doc. viši asistent	dr. sc. D. Perica dr. sc. M. Mamut
Osnove oceanologije	1P+2S (45)	doc.	dr. sc. M. Surić

Predmet	Broj sati tjedno (ukupno)	Znanstveno-nastavni stupanj	Nastavnici i suradnici u nastavi
Digitalna kartografija	1P+2V (60)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić A. Šiljeg, prof.
Turistička geografija Hrvatske	1P+2S (45)	red. prof. (vanj. sur.)	dr. sc. Ž. Šiljković J. Brkić Vejmelka, prof.
Antropološka demografija	1P+2S (45)	doc.	dr. sc. S. Mrđen
Geografski aspekti upravljanja obalnim područjima	1P+2S (45)	doc.	dr. sc. V. Graovac Matassi
Terenska nastava	20	doc. doc.	dr. sc. D. Perica dr. sc. S. Lozić
1. GODINA STUDIJA, 2. SEMESTAR – DVO-PREDMETNI NASTAVNIČKI STUDIJ GEOGRAFIJE			
Geoaspekti regionalizacije i prostornog planiranja	2P+1S (45)	red. prof. asistent	dr. sc. D. Magaš A. Šiljeg, prof.
Geografija krša	2P+1V (45)	doc.	dr. sc. D. Perica
Odabrana poglavlja iz klimatologije	1P+1S+1V (45)	doc.	dr. sc. S. Lozić
Odabrana poglavlja iz geomorfologije	1P+1S+1V (45)	doc. viši asistent	dr. sc. D. Perica dr. sc. M. Mamut
Geografija hrvatskih otoka	1P+2S (45)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić A. Čuka, prof.
Geografija Jadrana	2P+1S (45)	doc. asistent	dr. sc. S. Lozić L. Mirošević, prof.
Metodika nastave geografije I	3P+2V (75)	predavač	K. Magaš, prof.
Primjena GIS-a u prostornom planiranju	1P+2V (45)	doc. asistent	dr. sc. J. Faričić A. Šiljeg, prof.
Geobotanika	2P+1S (45)	red. prof.	dr. sc. J. Rogošić
Terenska nastava	20	doc. doc.	dr. sc. D. Perica dr. sc. S. Lozić
2. GODINA STUDIJA, 3. SEMESTAR – JEDNOPREDMETNI STUDIJ PRIMIJENJENE GEOGRAFIJE			
Metodologija znanstvenoistraživačkog rada u geografiji	1P+2S (45)	doc.	dr. sc. J. Faričić
Diplomski seminar	2S (30)	red. prof. doc.	dr. sc. D. Magaš dr. sc. J. Faričić
Stručna praksa	3V (45)	predavač asistent	K. Magaš, prof. S. Šiljeg, prof.
Odabrana poglavlja iz hidrogeografije	1P+1S+1V (45)	doc.	dr. sc. D. Perica
Regionalna geografija Sredozemlja	1P+2S (45)	doc.	dr. sc. S. Lozić
Geografski aspekti litoralizacije	1P+2S (45)	red. prof. asistent	dr. sc. D. Magaš A. Blaće, prof.
Metodika nastave geografije II	1P+1S+3V (75)	predavač	K. Magaš, prof.
Terenska nastava	20	doc.	dr. sc. V. Graovac Matassi
2. GODINA STUDIJA, 4. SEMESTAR – JEDNOPREDMETNI STUDIJ PRIMIJENJENE GEOGRAFIJE			
Diplomski rad	150		mentor
Terenska nastava	20	doc.	dr. sc. V. Graovac Matassi
2. GODINA STUDIJA, 3. SEMESTAR – DVO-PREDMETNI NASTAVNIČKI STUDIJ GEOGRAFIJE			
Metodologija znanstvenoistraživačkog rada u geografiji	1P+1S (30)	doc.	dr. sc. J. Faričić
Diplomski seminar	2S (30)	red. prof. doc.	dr. sc. D. Magaš dr. sc. J. Faričić
Metodika nastave geografije II	1P+1S+3V (75)	predavač	K. Magaš, prof.
Odabrana poglavlja iz hidrogeografije	1P+1S+1V (45)	doc.	dr. sc. D. Perica

Predmet	Broj sati tjedno (ukupno)	Znanstveno-nastavni stupanj	Nastavnici i suradnici u nastavi
Regionalna geografija Sredozemlja	1P+2S (45)	doc.	dr. sc. S. Lozić
Geografski aspekti litoralizacije	1P+2S (45)	red. prof. asistent	dr. sc. D. Magaš A. Blaće, prof.
Terenska nastava	20	doc.	dr. sc. V. Graovac Matassi
2. GODINA STUDIJA, 4. SEMESTAR – DVOPREDMETNI NASTAVNIČKI STUDIJ GEOGRAFIJE			
Diplomski rad	75		mentor
Terenska nastava	20	doc.	dr. sc. V. Graovac Matassi

ZNANSTVENI PROGRAM I ZNANSTVENI PROJEKTI ODOBRENI OD MINISTARSTVA ZNANOSTI, OBRAZOVANJA I ŠPORTA

Tijekom najvećeg dijela akad. god. 2010./11. nastavljen je rad na znanstvenim projektima u sklopu znanstvenog programa *Geografsko-krajobrazne odrednice razvoja hrvatskog priobalja i otoka* voditelja prof. dr. sc. Damira Magaša, i to:

a) *Geografske osnove razvoja litoralnih regija Hrvatske* glavnog istraživača prof. dr. sc. Damira Magaša (suradnici na projektu su prof. dr. sc. Ante Kalogjera, prof. dr. sc. Veljko Rogić, prof. dr. sc. Maša Surić, prof. dr. sc. Josip Faričić, doc. dr. sc. Robert Lončarić, Ante Blaće, prof., zn. novak, dr. sc. Lena Mirošević, Branimir Vukosav, prof., Nina Lončar, prof., i Jadranka Brkić-Vejmelka, prof., vanjski suradnik, te prof. dr. sc. Giovanni Battista sa Sveučilišta u Trstu i prof. dr. sc. Milan Bufon sa Sveučilišta u Kopru).

b) *Hrvatski priobalni krški prostor – geomorfološke i ekološke značajke* glavnog istraživača doc. dr. sc. Dražena Perice (suradnici na projektu su doc. dr. sc. Tatjana Bakran-Petricioli, Kristina Krklec, dipl. ing., dr. sc. Gordan Lukač i dr. sc. Snježana Vujčić-Karlo).

c) *Demogeografske posebnosti hrvatskog priobalja i otoka* glavnog istraživača prof. dr. sc. Martina Glamuzine (suradnici na projektu doc. dr. sc. Vera Graovac Matassi, dr. sc. Marica Mamut, Ante Šiljeg, prof. i Silvija Šiljeg, prof.).

TERENSKA NASTAVA

1. godina preddiplomskog studija geografije

U skladu s nastavnim planom, od 3. do 5. svibnja 2011. održana je terenska nastava studenata 1. godine studija geografije u ukupnom trajanju od 20 nastavnih sati. Terenska nastava održana je na otoku Ugljanu, na otoku Pagu te u Splitu i Trogiru. Voditelj terenske nastave bio je doc. dr. sc. J. Faričić, a asistirali su Lena Mirošević, prof. i Ante Blaće, prof.

Prvi dan (3. svibnja 2011.) nastava se odvijala na otoku Ugljanu na relaciji Zadar – Preko – Sv. Mihovil – Preko – Zadar. Na tom geografskom profilu studenti su imali priliku upoznati se s osnovnim prirodno-geografskim obilježjima Ugljana uz kraća predavanja o geološkim strukturama te geomorfološkim procesima i oblicima. Istaknuta pozicija utvrde Sv. Mihovil omogućila je zorno upoznavanje studenata s geografskim položajem otoka Ugljana, odnosno Zadra, u okviru šireg prostora od creskolosinjske otočne skupine na SZ do Kornatskog arhipelaga na JI, te Ravnih kotara i Velebita na kopnenom dijelu. Posebno je razmotrena društveno-geografska preobrazba ugljanskih otočnih naselja.

Drugi dan (4. svibnja 2011.) terenske nastave upriličen je posjet Hrvatskom hidrografskom institutu u Splitu gdje je stručni obilazak Instituta predvodio Pejo Bročić, dipl. ing. geodezije, načelnik Odjela za kartografiju. Zajedno sa suradnicima, upoznao je studente s postupcima hidrografske izmjere, prikupljanja

i obrade različitih podataka te procesa izrade pomorskih karata i drugih publikacija HHI-ja. Kraćim predavanjima studenti su upoznati i s načinom prikupljanja i obrade različitih oceanografskih podataka koje u sklopu svoje temeljne djelatnosti obavlja Institut. Isto tako, posjetili su muzejski postav HHI-ja. Tijekom obilaska povijesne jezgre Splita studenti su upoznati s povijesno-geografskim razvojem grada i okolice, kao i kulturnim znamenitostima koje prate razvoj Splita od antičkih početaka do današnjega suvremenog industrijskog, turističkog, kulturnog i sveučilišnog regionalnog središta. Nakon obilaska Splita terenska je nastava nastavljena u Trogiru, gdje je Jakša Geić, prof., proveo studente kroz staru gradsku jezgru uključujući i posjet kuli Kamerlengo. Prigodnim predavanjem predstavio je studentima osnovne kulturno-povijesne znamenitosti grada Trogira i okolice, te geografska obilježja koja su uvjetovala i usmjeravala razvoj grada i okolice tijekom prošlosti.

Treći dan (5. svibnja 2011.) terenske nastave studenti su posjetili otok Pag. Prigodna predavanja i stručni obilazak upriličeni su na Velom blatu, u gradu Pagu (uključujući Muzej soli te renesansnu gradsku jezgru), u gradu Novalji, na arheološkom nalazištu u Caski te u znamenitim lunskim maslinicima.

U okviru trodnevne terenske nastave u cijelosti je ispunjen nastavni plan koji uključuje upoznavanje studenata s osnovnim geografskim značajkama prostora na odabranim primjerima Ugljana, Paga, Splita i Trogira te upotpunjavanje i primjenu znanja stečenog kabinetskim oblikom nastave. Poseban naglasak dan je na razvijanje sposobnosti samostalnoga i timskoga terenskoga istraživačkoga rada.

2. godina preddiplomskog studija geografije

Terenska nastava studenata 2. godine geografije održana je od 2. do 5. svibnja 2011. godine na području Like, Gorskog kotara, Istre i Kvarnera. U nastavi su sudjelovala 44 studenta pod vodstvom doc. dr. sc. Snježane Mrđen i asistentice Nine Lončar. Cilj terenske nastave bio je upoznati studente s prirodno-geografskim i društveno-gospodarskim obilježjima spomenutog prostora. Studenti su prije obilaska terena bili dužni napisati seminarske radove te ih održati na terenu.

Tijekom prvoga dana puta studenti su se upoznali s prirodno-geografskim karakteristikama Ravnih kotara. Također su saznali nešto više o speleomorfološkim karakteristikama špilje Modrič, njezinoj nedovoljnoj zaštiti te o mogućnostima njezina valoriziranja u turističke svrhe. Prvo kraće zadržavanje bilo je na prijevoju Baške Oštarije gdje su se studenti upoznali s prometnom važnošću tog prijevoja. Nakon ulaska u ličko područje uočene su znatne klimatske i reljefne razlike u odnosu na područje jadranske obale. Put je nastavljen prema Gackom polju sa zadržavanjem na izvoru Gacke, odnosno na Majerovom vrilu te se preko Josipdola stiglo do Otočca. U tome gradu studenti su se upoznali s hidrogeološkim spomenikom prirode, Đulinim ponorom. Nakon toga se krenulo prema najsjevernijem dijelu Gorskog kotara, gdje je posjećen granični prijelaz sa Slovenijom – Prezid. Dolinom rijeke Čabranke put je nastavljen prema Čabru i Gerovu, gdje su se studenti upoznali s povijesnim i suvremenim gospodarskim karakteristikama čabarskog kraja. Prvu večer, kao i svake sljedeće, održan je kviz znanja o tome što se toga dana vidjelo i naučilo.

Drugi je dan iz Gerova put nastavljen prema Istri. Studenti su upoznati s povijesno-geografskim razvojem grada Rijeke te izgradnjom i karakteristikama tunela Učka. Nakon prelaska u prostor Istre studenti su se upoznali s općim prirodno-geografskim karakteristikama našega najvećeg poluotoka. Došavši u Roč, studenti su uz obilazak ovog akropolskog naselja upoznati i s njegovim povijesnim razvojem. Nakon toga uslijedila je 7 km duga šetnja od Roča do Huma Alejom glagoljaša, gdje se objasnilo značenje svakog od 11 spomenika glagoljice postavljenih uz put. Prelaskom te 7 km duge relacije stiglo se u Hum, "najmanji grad na svijetu", u kojem su još uvijek očuvane srednjovjekovne zidine. Zatim je uslijedio posjet akropolskom naselju – Motovunu. Studenti su upoznati s valorizacijom motovunskog kraja i karakteristikama samoga grada. Nakon toga put je nastavljen dolinom rijeke Mirne, gdje se mogao vidjeti prijelaz iz Sive u Crvenu Istru. Također, studenti su se na putu do Poreča upoznali s gradinskim naseljima Istre te specifičnim skloništima u polju (kažunima). Navečer se stiglo u Poreč, gdje je bilo organizirano spavanje za sljedeća 2 dana boravka u Istri.

Prvo odredište trećeg dana bio je Limski kanal, zaljev koji je nastao kao estuarij rijeke Pazinčice. Studenti su se upoznali sa specifičnim hidrografskim obilježjima kanala te posebnim ekosustavom. Na obali Limskog kanala studenti su razgledali Romualdovu pećinu sa stručnim vodičima. U Zvezdarnici Višnjani studenti su prisustvovali

iznimno zanimljivom predavanju prof. Korada Korlevića te posjetili novu zvjezdarnicu. Nakon Višnjana, studenti su posjetili akropolsko naselje Beram, a cilj je bio posjet crkvi sv. Marije na Škrilinah, poznatoj po freskama koje je izradio poznati domaći majstor Vincent iz Kastva. Na putu do Poreča studenti su posjetili jamu Baredine – iznimno zanimljiv prvi speleomorfološki lokalitet Istre. Stručni vodiči su povelili studente u obilazak jame i upoznali ih s karakteristikama, zaštitom i turističkim vrednovanjem jame. Put je nastavljen prema Poreču, gdje su studenti posjetili Eufrazijevu baziliku i upoznali se s centralnom gradskom strukturom te saznali nešto više o turističkom značenju Poreča.

Četvrtog dana terenske nastave studenti su posjetili močvaru Palud u Balama, odnosno ornitološki park, jedini te vrste u Istri. Nakon toga posjetili su Pulu, gdje su razgledali Arenu i ostale antičke i srednjovjekovne spomenike te se upoznali s povijesnim i suvremenim razvojem Pule kao lučkog grada, turističkog i regionalnog centra Istre. Nakon Pule posjećen je vrlo zanimljiv povijesni lokalitet, Nezakcij, nekadašnji glavni grad Histra. Dalje je put nastavljen preko Rijeke te autocestom do Zadra.

Tijekom vožnje autobusom kroz Istru studenti su upoznati s historijsko-geografskim značajkama Istre, demografskim i urbano-geografskim karakteristikama te prometno-geografskim i turističkim značajkama. Također, tijekom puta, počevši od Zadra, studenti su osim redovitih seminara s određenom temom održali predavanja o toponimiji krajeva kroz koje se prolazilo.

3. godina preddiplomskog studija geografije

U skladu s nastavnim planom, od 2. do 4. svibnja 2011. održana je terenska nastava studenata 3. godine preddiplomskog studija geografije uglavnom na prostoru SZ Hrvatske.

Prvi dan terenske nastave krenulo se iz Zadra prema Koprivnici. Najveći dio puta odvijao se duž državne ceste D1 (Zadar – Udbina – Korenica – Slunj – Karlovac). Voditelji su svoja izlaganja započeli već na prostoru Ravnih kotara i Bukovice, tj. na samom početku puta. Tom je prilikom posebna pozornost posvećena procesima depopulacije ruralnih naselja zadarskog zaobalja s naglaskom na još uvijek aktualan problem miniranosti. Također, dan je pregled historijsko-geografskog razvoja prostora Bukovice, tradicionalno stočarske regije u kojoj se u novije vrijeme intenzivno napušta stočarstvo, a što se odrazilo na prirodnu reforestaciju južnih padina Velebita, čime je značajno izmijenjen krajolik. Studenti su raspravljali i o posljedicama izgradnje autoceste A1 na pad gospodarskih djelatnosti duž stare državne ceste. Pozornost je skrenuta na važnost prirodne baštine i potrebu njezina očuvanja, kao i na mogućnosti razvoja ruralnog turizma u gravitacijskoj zoni Plitvičkih jezera (Korenica – Rakovica) te na potrebu razvoja poljoprivredne proizvodnje u zoni Krnjak – Karlovac (udaljenost 20 minuta vožnje) posebno zbog karlovačkog tržišta. U Karlovcu su voditelji objasnili važnost karlovačkoga prometnog čvorišta još u 18. stoljeću, značenje karlovačkih rijeka u gospodarstvu, te sadašnju gospodarsku sliku grada i regije. Sljedeće odredište bila je Petrinja, do koje se stiglo dolinom Kupe, starim cestovnim pravcem preko Gvozda i Gline. To je područje koje je tijekom Domovinskog rata bilo okupirano, a posljedice ratnih razaranja vidljive su i danas u prostoru: napuštena gospodarstva, srušene kuće, minska polja. Studenti su upoznati s demografskom slikom regije u kojoj prevladava staro poljoprivredno stanovništvo. Velik dio radno aktivnog stanovništva iselio se i u ranijim razdobljima u gradove, a posebno u proteklih 20 godina. Danas ovoj prostor demografski pripada tipu E4. Bitno se izmijenila i nacionalna struktura stanovništva. Regionalno, Petrinja pripada području Banovine, a studentima je objašnjeno podrijetlo postojećeg imena u odnosu na ranije ime Banija. Petrinja je bila jedno od mjesta posjeta na terenu poglavito zbog gospodarske obnove vezane uz tvornicu "Gavrilović". Nakon kraćeg upoznavanja grada, s mr. sc. Zdenkom Brajičićem studenti su krenuli u obilazak tvorničkog kompleksa "Gavrilović": stočne farme, plastenika s hidropontskim uzgojem povrća, upravne zgrade i vinskog podruma. Gđa Lidija Ečimović, prof. iz sektora za odnose s javnošću, bila je domaćin tijekom posjeta tvrtki i farmi Stanci. U upravnoj zgradi održala je i kraće predavanje o povijesnom razvoju "Gavrilovića". Terenska je nastava nastavljena u popodnevnim satima u pravcu Siska te preko Garešnice i Grubišnog Polja do Velike Pisanice. Tijekom puta studenti su upoznati s fizičko-geografskim i društvenim obilježjima Bjelovarsko-bilogorske županije. Posebno je istaknuta stočarska orijentacija županije, te povezanost s prehrambenom industrijom. Studenti su upućeni na promatranje krajolika u kojem prevladavaju mali posjedi, ratarska proizvodnja vezana uz stočarstvo te nizna naselja uz cestovne prometnice. U selu Ribnjačka u općini Velika Pisanica studenti su posjetili OPG Vladimira Vlajinića na kojem je uz ruralni turizam razvijena poljoprivreda na 6 ha

površine (ratarstvo, uzgoj povrća i voća, vinograd), kao i uzgoj konja. Ovaj OPG po mnogočemu je specifičan: označava novu strukturu ruralnog stanovništva tj. mlade obrazovane gospodarstvenike koji su se iz urbanih naselja preselili u ruralna područja i razvijaju plansku, organiziranu proizvodnju. Završni dio puta odvijao se niz sjeverne padine Bilogore, duž Podravske magistrale prema Koprivnici, krajnjem odredištu prvoga dana terenske nastave.

Terenska nastava drugi dan odvijala se na prostoru Koprivničko-križevačke županije, na trasi od Kloštra Podravske na istoku do Legrada na zapadu. Ravnatelj gimnazije "Fran Galović", mr. sc. Vjekoslav Robotić bio je domaćin studentima tijekom cijeloga dana. Tijekom prijepodneva studenti su se upoznali s Koprivnicom, njezinom funkcionalnom strukturom, gospodarskim djelatnostima te s problemima u prometnom povezivanju. Muzej Podravke dao je studentima uvid u tradicionalnu poljoprivredu regije, kao i u početke razvoja Podravke, najjače prehrambene industrije u zemlji. Poljoprivredna obiteljska gospodarstva bila su glavni cilj terenske nastave tijekom drugog dana. Savjetnik u Hrvatskoj poljoprivrednoj komori Tomislav Mesić omogućio je posjet OPG-u Markešić (farma mliječnih krava) u Hudovljanu, OPG-u Višak (farma mliječnih krava i prerada mlijeka) u Jagnjedovcu, te OPG-u Strunjak (uzgoj voća i povrća) u Prugovcu. Studenti su upoznati s tehnologijom proizvodnje mlijeka, vrstama goveda, načinima hranjenja, planovima razvoja farmi, otkupom proizvoda, te proizvodnjom sira i plasmanom na tržištu. Studenti su aktivno sudjelovali u raspravi pokazujući interes za politiku poticaja, kvalitetu proizvoda i zapošljavanje radne snage na posjedu. Sva ova gospodarstva predstavljaju pozitivna iskustva u poljoprivredi, posebno jer se radi o mlađoj obrazovanoj populaciji koja je ujedno i nosilac razvoja u svome kraju. U poslijepodnevnom satima terenska je nastava nastavljena na prostoru biološkog rezervata Đurđevački peski, gdje je mr. sc. Robotić objasnio studentima nastanak "pesaka", posljedice prekomjerne eksploatacije pijeska i pogreške neprimjerene sadnje alohtonih biljnih zajednica. Završni dio terena odvijao se preko Novog Virja i šume Repaš na području Prekodravlja. Naselja Ždala, Gotalovo, Gola izložena su depopulaciji, ali i novim procesima agrarne proizvodnje pojavom velikih poljoprivrednih gospodarstava i okrupnjavanjem posjeda. Studentima je objašnjen povijesni razvoj prostora (naseljenost u doba turske opasnosti, posjedi ugarskog plemstva). Crna točka tog prostora je lokacija praonice vagona u Botovu jer su otpadne vode koje sadrže značajne količine masti, ulja i deterdženata opasne za krhki ekosustav. Ušće Mure u Dravu kod Legrada bilo je posljednje odredište terenske nastave drugog dana. Studenti su analizirali korita rijeka, posljedice riječne erozije na mađarskoj obali Drave i akumulaciju šljunka na hrvatskoj obali. Mr. Sc. V. Robotić objasnio je posljedice poplava rijeke Drave, posebno one u 18. st., nakon koje je rijeka napravila meandar sa sjeverne strane grada Legrada.

Treći, posljednji dan terenske nastave, započeo je posjetom Podravci, najvećoj hrvatskoj prehrambenoj industriji. Osim predavanja o povijesnom razvoju kompanije studentima je objašnjen način upravljanja, sastavnice kompanije u zemlji i u susjednim državama, kao i nova tehnologija u proizvodnji (HALAL). Studenti su na licu mjesta uočili ulogu prometa u lokaciji industrije (prelokacija pogona u zonu Danica – blizina željezničke i cestovne komunikacije). Na putu prema Varaždinu studentima je održano kraće predavanje o historijsko-geografskom razvoju prostora Ludbrega. To je prostor u kojem prevladavaju mala obiteljska gospodarstva koja se bave uzgojem visokoproduktivnih poljoprivrednih kultura (voće, povrtnarske kulture, hortikultura). Na ulazu u Varaždin uočena je nova gospodarska zona u kojoj prevladavaju industrijski pogoni, kao i objekti uslužnoga trgovačkog sektora. Tehnološki park Varaždin jedan je od vodećih u zemlji, osnovan od Fakulteta informatike i računarstva, Veleučilišta u Varaždinu i Grada Varaždina. Direktor tehnološkog parka Andrija Petrović objasnio je studentima način funkcioniranja i rada parka, a potom je upriličen posjet jednoj od tvrtki na toj lokaciji – CADD print. Završni dio terenske nastave odvijao se na prostoru Hrvatskog zagorja i Krapinsko-zagorske županije. Na putu između Varaždina i Krapine voditelji su govorili o gospodarskom razvoju toga kraja, s posebnim naglaskom na dugotrajnu tradiciju razvoja pojedinih elemenata kulturne baštine (npr. čipka iz Lepoglave, zagorski dvorci te tradicijski narodni običaji). Naglašena je i važnost razvoja kulturnog turizma te rekreacijskog i zdravstvenog turizma u zagorskim toplicama. Za razvoj gospodarstva Hrvatskog zagorja od velike je važnosti puštanje u promet autoceste između Zagreba i Macelja. U Krapini su studenti posjetili novootvoreni Muzej krapinskih neandertalaca koji ima značajnu ulogu u razvoju turizma Krapine. Nakon obilaska Krapine, uslijedio je povratak u Zadar. Budući da se uz autocestu između Krapine i Zagreba nalazi i najveći hrvatski šoping centar (West Gate) te jedan od arhitektonski zanimljivijih (Roses Outlet), studenti su upozoreni na noviju izgradnju takvih centara u većim hrvatskim gradovima, posebice u Zagrebu, ali isto tako na činjenicu da je dio njih poradi posljednje svjetske gospodarske krize na rubu propadanja.

Povratak u Zadar bio je istoga dana oko 21 h. Potrebno je spomenuti da su studenti tijekom sva tri dana terenske nastave izlagali svoje seminarske radove koji su tematski bili vezani uz prirodna i društveno-geografska obilježja prostora kroz koji je vodila trasa puta.

1. godina diplomskog studija geografije

Terenska nastava studenata 1. godine diplomskog studija geografije 2011. godine provedena je tijekom četiri dana, od 3. do 6. svibnja, na otoku Visu. Zadatak studenata bio je kartiranje suhozida kao elemenata kulturnog krajolika te određivanje vegetacijskih značajki područja suhozida na odabranim područjima otoka Visa (areali). Od terenske opreme studenti su raspolagali: kompasom za određivanje stupnja zakrivljenosti stabala, fotoaparatom za prikupljanje fotodokumentacije o svakom arealu te metrom za mjerenje dimenzija suhozida (visina i širina). Prikupljene podatke studenti su upisivali u odgovarajuće terenske obrasce koje su prethodno dobili, zajedno s kartama areala (satelitskim i topografskim) koje su trebali istražiti.

Prvi dan terenska nastava započela je ujutro u 8 sati, odlaskom iz Zadra u Split iz kojeg je organiziran odlazak trajektom na otok Vis. Nakon dolaska, uslijedila je vožnja od grada Visa do Komiže i smještaj u hotel. Popodne je organiziran obilazak Komiže uz objašnjenje temeljnih fizičko-geografskih i društveno-geografskih značajki otoka Visa. Studenti su izložili seminarske radove s temama vezanim uz problematiku otoka Visa i Splitsko-dalmatinske županije a nakon toga dobili su dodatne upute o načinima izvođenja geoekološkog kartiranja.

Tijekom drugoga dana, studenti su, pod vodstvom nastavnica, provodili geoekološko kartiranje. Ono se odvijalo u dva dijela: prijepodne istraživanje i kartiranje odabranih areala zapadnog dijela otoka Visa, a popodne areala južnog dijela otoka, s ciljem analize međuovisnosti geoekoloških i ostalih fizičko-geografskih značajki (geološke, geomorfološke, klimatološke, hidrogeografske, pedološke i vegetacijske značajke) i njihove interakcije s društveno-geografskim značajkama (s naglaskom na analizi recentnog stanja i promjena prirodnog i kulturnog krajolika). Ovaj cilj nastojao se postići kvalitativnim i kvantitativnim metodama i postupcima koji su uključivali: 1) osposobljavanje studenata za terensko istraživanje, 2) utvrđivanje trenutnog stanje prirodnog i kulturnog krajolika uzorkovanjem na više lokacija 3) prikupljanje fotodokumentacije, 4) prikupljanje kvalitativnih i kvantitativnih podataka o suhozidima i upisivanje u terenski obrazac, 5) prikupljanje kvalitativnih i kvantitativnih podataka o stanju vegetacije (deforestacija, reforestacija, sukcesija, vrste, starost i stanje vegetacije, smjer nagnutosti stabala radi određivanja dominantnih smjerova zračnih strujanja itd.) i upisivanje u terenski obrazac, 6) određivanje stanja prirodnog i kulturnog krajolika (napuštanje ili obnavljanje poljoprivrednih površina, tipovi poljoprivrednog korištenja, tipovi korištenja zemljišta općenito itd.), 7) tipologiju suhozida i vegetacije.

Treći dan, nakon doručka, organiziran je odlazak na otok Biševo i obilazak Modre špilje. Modra špilja nalazi se u uvali Balun na istočnoj strani otoka Biševa. Studenti su upozoreni na geomorfološke posebnosti špilje, osobito činjenicu da ima dva otvora, jedan manji i umjetno produbljen, i drugi, na južnoj strani špilje ispod razine mora, kroz koji prodire sunčeva svjetlost. Oko podneva, za mirnog mora, sunčeve zrake prodiru kroz podvodni otvor, reflektiraju se i osvijetljavaju špilju modrom svjetlošću. Nakon povratka na Vis, nastavljeno je geoekološko kartiranje odabranih areala istočnog i sjevernog dijela otoka Visa radi objašnjenja utjecaja fizičko-geografskih značajki i društveno-geografskih faktora na geoekološke značajke. Primjenjene su iste metode i postupci kao i prethodni dan. U pauzama, nastavnice su studente upoorile na značajke krških polja, suhih i derazijskih dolina, jaruga i ostalih geomorfoloških oblika na Visu.

Četvrti dan, tijekom jutra, organiziran je terenski obilazak nekoliko lokaliteta, radi boljeg uvida u geografsku problematiku otoka. Prvi lokalitet bila je Titova špilja koja se nalazi u blizini najvišeg viškog vrha Huma, a zbog povijesnog konteksta vezanog uz 2. svjetski rat, bila je zanimljiva osobito studentima dvopredmetnog studija geografija-povijest.

Radi boljeg razumijevanja geomorfološke problematike, obilazak je nastavljen na jugozapadnom dijelu otoka, gdje se, u blizini naselja Rukavac, nalazi uvala Srebrna. Studentima je objašnjen pojam, nastanak i razvoj uvala. Istaknuto je da se radi o zatvorenim ili poluzatvorenim depresijama, nepravilna oblika smještenim uglavnom na sjeverozapadnoj strani otoka Visa, čiji je postanak, uz tektonsku predispoziciju,

vezan uz fluviokrško oblikovanje tijekom humidnijih razdoblja geološke prošlosti. Tijekom obilaska uvale, nastavnice su studente upozorile na specifične krške oblike razvijene u vapnencima (kamenice, škrape itd.). Nakon razgledanja uvale Srebrna obilazak je nastavljen do Velog Zlopolja, gdje postoji površinski kop sitnozrnastih kvarcnih pijesaka kvartarne starosti iz kojeg se pijesak vadi za lokalne građevinske potrebe. Studenti su, uz odgovarajuća objašnjenja geoloških i geomorfoloških specifičnosti, mogli vidjeti otvoreni profil debljine preko 10 m, s jasno uočljivom slojevitošću pijesaka. Iako su te naslage razmjerno male debljine, s prirodno-geografskog i društveno-geografskog aspekta važne su za otok Vis jer prekrivaju značajne površine krških polja i uvala istočnog dijela otoka i imaju veliko značenje u gospodarstvu otoka (građevinarstvo). Nakon terenskog obilaska Velog Zlopolja, putovanje je nastavljeno do grada Visa iz kojeg su trajektom u 15.30. studenti i nastavnice krenuli u Split. Nakon kraćeg obilaska, nastavljena je vožnja do Zadra, s dolaskom oko 20.00 sati.

2. godina diplomskog studija geografije

U razdoblju od 2. svibnja do 5. svibnja 2011. održana je terenska nastava za studente 2. godine diplomskog studija geografije na prostoru Dalmatinske zagore i otoka Brača. Na terenskoj nastavi sudjelovalo je 28 studenata, a voditelji nastave bili su doc. dr. sc. Vera Graovac Matassi i dr. sc. Robert Lončarić.

Prvi dan, po polasku iz Zadra studenti su se upoznali s osnovnim geografskim obilježjima prostora Ravnih kotara s naglaskom na geomorfološke i geološke značajke, odnosno izmjenu flišnih i vapnenačkih zona. Također, upoznati su i s gospodarskim i demografskim stanjem u prošlosti te i sa suvremenim procesima koji su se u Ravnim kotarima dogodili tijekom i nakon završetka Domovinskog rata. U Kninu je posjećena gradska tvrđava, jedan od najvažnijih spomenika fortifikacijske arhitekture u Hrvatskoj. Studenti su upozoreni na važnost geoprometnog položaja Knina koji je imao ključnu ulogu u gospodarskom i demogeografskom razvoju grada. Kratak osvrt dan je i na ulogu grada u Domovinskom ratu te na trenutne probleme u razvoju grada. Nakon obilaska Knina terenska nastava nastavljena je na izvoru Cetine. Rijeka Cetina karakteristična je po tome što joj je hidrološko porječje znatno veće od geografskog zbog složenog sustava cirkulacije vode u krškom podzemlju. Izvorišni dio rijeke ima i veliko značenje za vodoopskrbu širega sinjskog područja. Put je nakon toga nastavljen uz Peručko jezero prema Sinju, gdje je također posjećena gradska tvrđava. Studentima je predstavljen povijesno-geografski razvoj grada uz isticanje njegove važnosti kao subregionalnog središta u sustavu splitske urbane makroregije. Nakon dolaska u Split obavljen je kratak obilazak stare gradske jezgre i Marjana uz predavanje o urbano-geografskom razvoju Splita kroz povijest, a nakon toga slijedilo je putovanje trajektom u Supetar u kojem je bilo predviđeno noćenje za vrijeme trajanja terenske nastave.

Drugi dan terenske nastave započeo je obilaskom naselja Sutivan smještenog na sjeverozapadnoj obali otoka Brača, 7 km od Supetra. Kroz seminarska izlaganja studenti su upoznati s povijesno-geografskim obilježjima sutivanskoga kraja te s funkcionalnim značenjem naselja koje je s tek nešto više od 700 stanovnika jedno od najmanjih općinskih središta u Republici Hrvatskoj. Na putu od Sutivana prema Milni studenti su obratili pozornost na promjene u krajoliku uvjetovane najprije zapuštanjem obradivih površina, a u novije vrijeme revitalizacijom uzgoja vinove loze i masline. Zbog loših vremenskih prilika obilazak naselja Milna znatno je skraćen pa je odlučeno da se putovanje nastavi prema Nerežišću. Nerežišće je jedno od brojnih naselja smještenih u unutrašnjosti Brača koje je svoj razvoj temeljilo na plodnim površinama u razmjerno velikoj krškoj udolini. Staro naselje je akropolskog tipa, dok se novi dio naselja razvija bliže obradivim površinama u udolini. U popodnevnim satima krenulo se u obilazak pustinje Blaca, iznimno vrijednog kompleksa gospodarskih, stambenih i vjerskih objekata smještenog u teško pristupačnoj suhodolini na južnoj strani otoka. Pustinju Blaca naseljavali su poljički svećenici glagoljaši od početka 16. stoljeća pa sve do 1963. godine. Pustinja Blaca bila je poznata i kao uspješna ekonomska zajednica te posebice kao zvjezdarnica kroz djelovanje Nikole Miličevića, posljednjeg gvardijana samostana Blaca, koji je ujedno bio i uspješan astronom-amater.

Na početku trećeg dana terenske nastave posjećeno je naselje Postira. Nakon kraćeg zadržavanja u samom naselju upriličen je posjet tvornici ribljih konzervi *Sardina d. d.* uz stručno vodstvo tehnologa tvornice. Studenti su upoznati s osnovnim djelatnostima tvrtke kao i s proizvodnim procesom te poslovnim

politikom tvrtke koja je jedna od rijetkih preostalih tvornica ribljih konzervi na hrvatskoj obali. Zbog uspješnog poslovanja tvrtke donesena je odluka o gradnji novog pogona izvan naselja koji će omogućiti proširenje proizvodnje i zapošljavanje većeg broja radnika. Terenski obilazak otoka nastavljen je u Pučišćima, gdje je posjećena tamošnja obrtnička škola za kamenoklesare. To je jedinstvena obrazovna ustanova ne samo u Hrvatskoj već i u široj regiji jer u njoj učenici uče obradu kamena pomoću tradicionalnih alata koji su nepromijenjeni još od rimskog doba. Studenti su imali prilike iz prve ruke vidjeti proces obrade kamena te su upoznati i s geološkom građom otoka koja je bila osnova razvoja iskorištavanja i obrade kamena kao jedne od vodećih grana otočne ekonomije. Nakon Pučišća putovanje je nastavljeno prema Bolu, turističkom središtu otoka, u kojem je uslijedilo kraće zadržavanje radi ručka i razgledavanja plaže Zlatni rat. Sljedeće odredište bila je Vidova gora, koja je sa 778 m visine najviši vrh na hrvatskim otocima. Na Vidovoj gori studentima su održana predavanja o klimatskim obilježjima otoka Brača, te o prometno-geografskim značajkama prostora srednjodalmatinskih otoka s naglaskom na važnost trajektnog prometa. Na povratku prema Supetru posjećen je i Škrip, jedno od najstarijih naselja na otoku, te tamošnji zavičajni muzej uz stručno vodstvo. Obilaskom muzeja studenti su upoznati s iznimno bogatom kulturnom baštinom otoka te s glavnim gospodarskim djelatnostima lokalnog stanovništva u prošlosti.

Posljednji dan terenske nastave započeo je obilaskom zračne luke Brač smještene u unutrašnjosti otoka u Veškome polju na 541 m nadmorske visine. Upozoreno je na značenje zračne luke za prometno-geografski položaj Brača, naročito za njegov turistički razvoj, kao i na nedovoljnu iskorištenost potencijala zračne luke. Obilazak terena je nastavljen obilaskom istočne strane otoka nakon čega je putovanje nastavljeno trajektom iz Sumartina do Makarske i dalje prema Imotskom. U Imotskom su posjećena dva krška hidrološka fenomena, Crveno i Modro jezero, o kojima su održana kratka predavanja, a studenti su se upoznali i s kompleksnim povijesno-geografskim procesima na prostoru Imotske krajine. Nakon obilaska grada i ručka uslijedio je povratak prema Zadru u kasnim poslijepodnevni satima.

DIPLOMIRALI NA ODJELU ZA GEOGRAFIJU U ZADRU 2010./2011.

1. Duško MARUŠIĆ: Utjecaj prirodno-geografskih obilježja na gospodarsko iskorištavanje porječja rijeke Cetine (11. 10. 2010.)
2. Ana VODANOVIĆ: Suvremena socio-geografska preobrazba otoka Visa (13. 10. 2010.)
3. Nikola ŠIMUNIĆ: Prirodno-geografske značajke Ličkog polja (18. 10. 2010.)
4. Karmela BUŠLJETA: Hidrogeografske značajke Ličkog i Gackog polja (18. 10. 2010.)
5. Danijel GAVRANOVIĆ: Utjecaj bure na društveno-gospodarske značajke Paga (18. 10. 2010.)
6. Ivana MAŽDIN: Geografske osnove razvitka otoka Šipana (13. 10. 2010.)
7. Lovrenka LISICA: Kulturna baština kao reprezent društveno-gospodarskog razvitka Bibinja (13. 10. 2010.)
8. Ivana MATEŠA: Demogeografski razvoj otoka Krka od 1857. do 2001. godine (3. 11. 2010.)
9. Dolores BARIĆ: Starenje stanovništva Šibensko-kninske županije (3. 11. 2010.)
10. Martina REGETAŠ: Prirodno-geografska obilježja Ogulinsko-plašćanske udoline (15. 11. 2010.)
11. Ivana ARAČIĆ: Specifičnosti krškog reljefa Imotske krajine (16. 11. 2010.)
12. Ana BOŽIĆ: Geografski potencijali razvoja turizma vinkovačke subregije (7. 12. 2010.)
13. Filipa MILIN: Promjena razine mora – implikacije na istočnu obalu Jadrana (8. 12. 2010.)
14. Daška OSONJAČKI: Geomorfološke karakteristike naplavnih ravni na sutoku Drave i Dunava (8. 12. 2010.)
15. Marko MORIĆ: Geografska osnova razvoja naselja Pristeg (22.12. 2010.)
16. Deni BJELOBRADIĆ: Prirodna osnova gospodarskog razvoja otoka Brača – studija slučaja Općina Bol (22. 12. 2010.)
17. Josip BRAČIĆ: Suvremeni problemi razvoja šibenske luke (22. 12. 2010.)
18. Jurica REŽAN: Prirodni resursi hrvatskog dijela Jadrana (22. 12. 2010.)
19. Davor RELJA: Utjecaj turizma na društveno-geografsku preobrazbu otoka Raba od 1948. do 2001. godine (23. 12. 2010.)
20. Marina BERAM: Geografski aspekti razvoja Grada Belišća (11. 1. 2011.)
21. Luka VLAŠKI: Geografska obilježja otoka Koločepa (Kalamata) (24. 1. 2011.)
22. Marina GOJSALIĆ: Geografski aspekti betonizacije i apartmanizacije hrvatske obale (10. 2. 2011.)

23. Mijo ŽUPIĆ: Biografske značajke Nacionalnog parka Paklenica (2. 3. 2011.)
24. Petra MIŠKOVIĆ: Obnovljivi izvori energije u Primorskoj Hrvatskoj (9. 3. 2011.)
25. Mate DEDIĆ: Utjecaj klime na društveno-geografske značajke Splitsko-dalmatinske županije (9. 3. 2011.)
26. Anto LJUBIĆ: Utjecaj industrije na preobrazbu ruralnih naselja Grada Bjelovara (14. 3. 2011.)
27. Ivan RELJA: Demogeografske i gospodarske značajke Općine Muć (16. 3. 2011.)
28. Marija PODRUG: Geografske osnove razvoja Općine Dicmo (16. 3. 2011.)
29. Darjan BIJELIĆ: Suvremena preobrazba ruralnog krajolika Privlake (16. 3. 2011.)
30. Sanela ĐURAN: Utjecaj litoralizacije na promjene prostornih funkcija malih zadarskih otoka (16. 3. 2011.)
31. Antonija NARANČIĆ: Suvremena socio-geografska preobrazba Općine Novigrad (18. 3. 2011.)
32. Nikolina ŠUŠIĆ: Suvremene socio-geografske značajke Grada Omiša (18. 3. 2011.)
33. Ivana VILUŠIĆ: Iskorištavanje mineralnih sirovina u Primorskoj Hrvatskoj (4. 3. 2011.)
34. Petra STUPIN: Urbano-geografski aspekti razvoja Šibenika (26. 4. 2011.)
35. Ivan KNEŽEVIĆ: Utjecaj prirodno-geografskih značajki na gospodarski razvitak Općine Posedarje (1. 6. 2011.)
36. Nives MARKETIN: Prirodno-geografska obilježja PP Vransko jezero (13. 6. 2011.)
37. Denis RADOŠ: Fizičko-geografske značajke Duvanjskog polja (14. 6. 2011.)
38. Valentina MARTINOVIĆ: Suvremene socio-demografske i gospodarske značajke Općine Poličnik (21. 6. 2011.)
39. Luka SMIRČIĆ: Suvremene demogeografske promjene na otoku Lošinju od 1948. do 2001. godine (28. 6. 2011.)
40. Emilija MUSTAPIĆ: Društveno-geografska obilježja razvoja Općine Slivno (30. 6. 2011.)
41. Dina ČOVIĆ: Utjecaj tvornice "Dalmacija" Dugi Rat na prostorni, demografski i ekonomski razvoj općine (7. 7. 2011.)
42. Stipe MARTINOVIĆ: Kretanje i struktura stanovništva Donjeg Makarskog primorja od 1857. do 2001. (7. 7. 2011.)
43. Marina GRUBIŠA: Arbanasi na zadarskom području i njihova integracija (12. 7. 2011.)
44. Ana ANTULOV: Društveno-gospodarske veze otoka Prviča sa susjednim kopnom (14. 7. 2011.)
45. Maja STOJANAC: Geografske značajke tropskih ciklona (18. 7. 2011.)
46. Marko IVANKOVIĆ: Društveno-gospodarski razvoj Virovitice od početka 20. st. do danas (19. 7. 2011.)
47. Tomislav ŠUTA: Prirodno-geografske značajke Biokova (22. 9. 2011.)
48. Ana Marija MARTAN: Geografske osnove industrijskog razvoja Koprivnice (26. 9. 2011.)
49. Frane MALENICA: Hidrogeološka uvjetovanost vodoopskrbe Dalmacije (Južne Hrvatske) (30. 9. 2011.)

SUDJELOVANJE NASTAVNIKA I SURADNIKA NA STUDIJSKIM BORAVCIMA, U VANJSKOJ SURADNJI I NA ZNANSTVENIM SKUPOVIMA 2010./2011.

Prof. dr. sc. Damir Magaš

- ❑ Znanstveni skup s međunarodnim sudjelovanjem: *Zagora između stočarsko-ratarske tradicije te procesa litoralizacije i globalizacije*, Zadar-Dugopolje, 19.-21. listopada 2010.

Podnesak: Geografske osnove razvoja Općine Unešić (koautor: A. Blaće)

- ❑ International Scientific Conference *Applied Geography in Theory and Practice*, Zagreb, 5-6 November 2010.

Podnesak: Applied Geography in Spatial Planning, Croatian Case

- ❑ Znanstveni skup *Otoci Ist i Škarda*, Sveučilište u Zadru, Zadar, 19. i 20. studenog 2010., Ist, 5. prosinca 2010.

Podnesak: Prirodno geografska osnova – potencijal razvoja otoka Ista i Škarde

- ❑ Sveučilište u Zagrebu, Prirodoslovno-matematički fakultet, Geografski odsjek, Poslijediplomski studij *Geografske osnove prostornog planiranja i uređenja*, Zagreb, 11. i 12. veljače 2011.

Predavanja: Uvod u prostorno planiranje i uređenje prostora

- ❑ Međunarodni znanstveni skup i radionica krajobraznog i prostornog planiranja *Easy-going landscapes*, Zadar, 14.-21. travnja 2011.

Podnesak: Natural and Social Geographic Characteristics of Zadar County

- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 1: Getting Started with GIS (ESRI), Zadar, 4.-8. srpnja 2011.
- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 2: Tools and Functionality (ESRI), Zadar, 18.-22. srpnja 2011.
- ❑ 4th Conference of the Adriatic Forum, *Geopolitical Issues of the Adriatic, Yesterday, Today, Tomorrow*, IGU Commission for Political Geography, Hrvatsko geografsko društvo Zadar, Odjel za geografiju Sveučilišta u Zadru, Zadar, 16-18 September 2011.

Podnesak: New Regionalization of Adriatic Croatia

Prof. dr. sc. Željka Šiljković

- ❑ *Applied Geography in Theory and Practice*, International Scientific Conference, Zagreb, Croatia, 5-6 November 2010.

Podnesak: Vanjsko vrednovanje postignuća učenika osmih razreda iz domene opća geografija (koautori: B. Vranković, R. Vuk)

- ❑ Sudjelovanje u radu NCVV na izradi ispita državne mature iz geografije
- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 1: Getting Started with GIS (ESRI), Zadar, 4.-8. srpnja 2011.
- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 2: Tools and Functionality (ESRI), Zadar, 18.-22. srpnja 2011.

Prof. dr. sc. Snježana Mrđen

- ❑ 4. međunarodni simpozijum *Akademik Berislav Beta Berić: Održivi regionalno-demografski razvoj*, Novi Sad, Srbija, 11.-12. studenoga 2010.

Podnesak: Etnički miješani brakovi u državama bivše Jugoslavije, 1970.-2005.

- ❑ Gostujući nastavnik na Sveučilištu u Tesaliji, Odjel za uređenje i regionalni razvoj – Laboratorij za demografske i socijalne analize (Université de Thessalie, Département d'Aménagement et de Développement Régional – Laboratoire Analyses démographiques et sociales), Volos, Grčka, ožujak 2011.
- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 1: Getting Started with GIS (ESRI), Zadar, 4.-8. srpnja 2011.
- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 2: Tools and Functionality (ESRI), Zadar, 18.-22. srpnja 2011.
- ❑ Gostujući znanstvenik na Nacionalnom institutu za demografske studije (*Institut national d'études démographique*), Paris, Francuska, 18. rujna – 8. listopada 2011.

Prof. dr. sc. Maša Surić

- ❑ 4. hrvatski geološki kongres, Hrvatsko geološko društvo, Šibenik, 14.-15. listopada 2010.

Podnesak: Promjene u paleookolišu zabilježene u sigama spilje Modrič: prethodno priopćenje (koautori: F. McDermott, D. Rudzka)

- ❑ Skup speleologa Hrvatske povodom 110 godina SO "Liburnija", Biograd na moru, 5.-7. studenog 2010.

Podnesak: Značajke speleoloških objekata u sjeverozapadnom dijelu Ravnih kotara (koautor: A. Lončar)

- ❑ Prvi hrvatski speleološki kongres, Hrvatski speleološki savez, Poreč, 24.-27. studenog 2010.
- Podnesci: Determination of initial ¹⁴C activity of speleothem from Modrič cave (koautori: I. Krajcar Bronić, M. Obelić)
- Characteristics of speleological features in the north-west of Ravni Kotari (Koautor: A. Lončar)

- ❑ Znanstveni skup *Geologija kvartara u Hrvatskoj*, HAZU, Zagreb, 25.-26. ožujka 2011.

Podnesak: Spilja Modrič – arhiv kvartarnih promjena u okolišu

- ❑ International conference *Climate change – The Karst Record (KR6)*, University of Birmingham, Birmingham, UK, 26-29 June 2011.

Podnesci: A late-Holocene climate record in stalagmites from Modrič Cave (Croatia) (koautori: D. Rudzka, F. McDermott)

Climatic events in the Eastern Adriatic region during the Late Quaternary reconstructed from three Croatian caves (koautori: N. Lončar, A. Ayalon, M. Bar-Mathews)

- Tečaj ArcGIS Desktop 1: Getting Started with GIS (ESRI), Zadar, 4.-8. srpnja 2011.
- Tečaj ArcGIS Desktop 2: Tools and Functionality (ESRI), Zadar, 18.-22. srpnja 2011.

Prof. dr. sc. Josip Faričić

- *Zagora između stočarsko-ratarske tradicije te procesa globalizacije i litoralizacije*, Sveučilište u Zadru, Kulturni sabor Zagore i Matica hrvatska – Ogranak u Splitu, Dugopolje, 19.-21. listopada 2010.
Podnesci: Zagora – uvodne napomene i terminološke odrednice (koautor: Mate Matas)
Zagora – dobitnik ili gubitnik u litoralizaciji srednje Dalmacije
- *Otoci Ist i Škarda*, Sveučilište u Zadru, Zavod za prostorno uređenje Zadarske županije, Matica hrvatska – Ogranak u Zadru i Hrvatsko geografsko društvo – Zadar, Zadar, 19.-20. studenoga 2010.
Podnesci: Otoci Ist i Škarda na starim kartama – mali otoci u "velikoj" geografiji Jadrana i Sredozemlja Poljoprivreda i razvoj ruralnoga krajolika Ista i Škarde (koautori: A. Čuka, V. Colić)
Turizam – jezgra suvremene aktivnosti na Istu i Škardi (koautor: D. Mikuličić)
- Tečaj ArcGIS Desktop 1: Getting Started with GIS (ESRI), Zadar, 4.-8. srpnja 2011.
- Tečaj ArcGIS Desktop 2: Tools and Functionality (ESRI), Zadar, 18.-22. srpnja 2011.
- 4th Conference of the Adriatic Forum, *Geopolitical Issues of the Adriatic – Yesterday, Today, Tomorrow*, Zadar, 16-18 September, 2011
Podnesci: Geostrategic importance of Croatian islands (koautori: A. Blaće, L. Mirošević)
Political and geographical context of the use horonym Dalmatia on old maps (koautor: L. Mirošević)

Doc. dr. sc. Dražen Perica

- 3rd International Symposium & Field Workshop on Living with Landscapes, *Adaptation with Rivers and Coastal Coral Reef*, Aswan – Marsa Alam, Egipat, 5. listopada – 1. STUDENOG 2010.
Podnesci: "Unusual relief forms" on Velebit Mt., Croatia (koautori: K. Krklec, S. Lozić)
The Eastern Adriatic (Croatian) coast, locus typicus of Dalmatian type of coast (koautori: K. Krklec, S. Lozić)
- 19th International Karsological School *Classical kars: Karst underground protection*, Postojna, Slovenia, 20-25 June 2011.
Poster: Quartz sand mines on Vis Island, Dalmatia, Croatia – Dinaric and Mediterranean geoheritage (koautori: K. Krklec, R. Ozimec)
- Tečaj ArcGIS Desktop 1: Getting Started with GIS (ESRI), Zadar, 4.-8. srpnja 2011.
- Tečaj ArcGIS Desktop 2: Tools and Functionality (ESRI), Zadar, 18.-22. srpnja 2011.

Doc. dr. sc. Sanja Lozić

- *Zagora između stočarsko-ratarske tradicije te procesa globalizacije i litoralizacije*, Sveučilište u Zadru, Kulturni sabor Zagore i Matica hrvatska – Ogranak u Splitu, Dugopolje, 19.-21. listopada 2010.
Podnesak: Promjene okoliša središnjeg dijela Dalmatinske zagore od 18. stoljeća do danas (koautori: B. Fuerst-Bjeliš, M. Cvitanović)
- 3rd International Symposium & Field Workshop on Living with Landscapes, *Adaption with rivers and Coastal Coral Reef*, Aswan and Marsa Alam, Egypt, 25 October – 1 November 2010.
Podnesak: The Eastern Adriatic (Croatian) coast, locus typicus of Dalmatian type of coast (koautori: K. Krklec, D. Perica)
- 3rd International Symposium & Field Workshop on Living with Landscapes, *Adaption with rivers and Coastal Coral Reef*, Aswan and Marsa Alam, Egypt, 25 October – 1 November 2010.
Podnesak: Unusual relief forms on Velebit Mt., Croatia (koautori: D. Perica, K. Krklec)
- Tečaj ArcGIS Desktop 1: Getting Started with GIS (ESRI), Zadar, 4.-8. srpnja 2011.
- Tečaj ArcGIS Desktop 2: Tools and Functionality (ESRI), Zadar, 18.-22. srpnja 2011.

Doc. dr. sc. Vera Graovac Matassi

- ❑ *Otoci Ista i Škarda*, Sveučilište u Zadru, Zavod za prostorno uređenje Zadarske županije, Matica hrvatska – Ogranak u Zadru i Hrvatsko geografsko društvo – Zadar, Zadar, 19.-20. studenoga 2010.

Podnesak: Suvremeni demogeografski razvoj Ista i Škarde

- ❑ International Scientific Meeting and Workshop in Landscape and Spatial Planning *Easy-going Landscapes*, Zadar, 14.-21. travnja 2011.

Podnesak: Demographic Characteristics of Zadar County

- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 1: Getting Started with GIS (ESRI), Zadar, 4.-8. srpnja 2011.
- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 2: Tools and Functionality (ESRI), Zadar, 18.-22. srpnja 2011.
- ❑ 4th Conference of the Adriatic Forum, *Geopolitical Issues of the Adriatic – Yesterday, Today, Tomorrow*, Zadar, 16.-18. rujna 2011.

Podnesak: Emigration from Dalmatia to the USA at the turn of the 20th century (koautor: A. Čuka)

Doc. dr. sc. Robert Lončarić

- ❑ International scientific meeting and workshop *Easy-going Landscapes*, Zadar, 14.4. – 21.4. 2011.
- ❑ 14th European seminar on geography of water *Environmental Conflicts and Sustainable Water policies in the Mediterranean Region*, Cagliari, 26. 6. – 7. 7. 2011.

Podnesak: Water supply on Croatian islands – the impact on tourism (koautori: A. Blaće, B. Vukosav)

- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 1: Getting Started with GIS (ESRI), Zadar, 4.-8. srpnja 2011.
- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 2: Tools and Functionality (ESRI), Zadar, 18.-22. srpnja 2011.

Dr. sc. Marica Mamut

- ❑ *Otoci Ista i Škarda*, Sveučilište u Zadru, Zavod za prostorno uređenje Zadarske županije, Matica hrvatska – Ogranak u Zadru i Hrvatsko geografsko društvo – Zadar, Zadar, 19.-20. studenoga 2010.

Podnesak: Geomorfološke značajke otoka Ista i Škarde

- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 1: Getting Started with GIS (ESRI), Zadar, 4.-8. srpnja 2011.
- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 2: Tools and Functionality (ESRI), Zadar, 18.-22. srpnja 2011.
- ❑ Ljetni državni seminar za nastavnike geografije – Dani akademika Josipa Roglića, tema: *Promet Republike Hrvatske, stanje i perspektive razvoja*, Zadar, 29.-30. kolovoza 2011.

Podnesak: Multimodalna ekologija – čimbenik djelotvornog uključivanja Hrvatske u europski prometni sustav

Dr. sc. Anica Čuka

- ❑ *Otoci Ista i Škarda*, Sveučilište u Zadru, Zavod za prostorno uređenje Zadarske županije, Matica hrvatska – Ogranak u Zadru i Hrvatsko geografsko društvo – Zadar, Zadar, 19.-20. studenoga 2010.

Podnesak: Poljoprivreda i razvoj ruralnog krajolika Ista i Škarde (koautori: J. Faričić i V. Colić)

- ❑ International Scientific Meeting and Workshop in Landscape and Spatial Planning *Easy-going Landscapes*, Zadar, 14.-21. travnja 2011.
- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 1: Getting Started with GIS (ESRI), Zadar, 4.-8. srpnja 2011.
- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 2: Tools and Functionality (ESRI), Zadar, 18.-22. srpnja 2011.
- ❑ Ljetni državni seminar za nastavnike geografije – Dani akademika Josipa Roglića, tema: *Promet Republike Hrvatske, stanje i perspektive razvoja*, Zadar, 29.-30. kolovoza 2011.

Podnesak: Uloga prometnog povezivanja u suvremenom razvoju hrvatskih otoka – primjer zadarskog otočja

- ❑ 4th Conference of the Adriatic Forum, *Geopolitical Issues of the Adriatic – Yesterday, Today, Tomorrow*, Zadar, 16.-18. rujna 2011.

Podnesak: Emigration from Dalmatia to the USA at the turn of the 20th century (koautor: V. Graovac Matassi)

Dr. sc. Lena Mirošević

- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 1: Getting Started with GIS (ESRI), Zadar, 4.-8. srpnja 2011.
- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 2: Tools and Functionality (ESRI), Zadar, 18.-22. srpnja 2011.
- ❑ 4th Conference of the Adriatic Forum, *Geopolitical Issues of the Adriatic – Yesterday, Today, Tomorrow*, Zadar, 16.-18. rujna 2011.

Podnesci: Geostrategic importance of Croatian islands (koautori: A. Blaće, J. Faričić)
 Political and geographical context of the use horonym Dalmatia on old maps (koautor: J. Faričić)

Kata Magaš, prof.

- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 1: Getting Started with GIS (ESRI), Zadar, 4.-8. srpnja 2011.

Ana Pejdo, prof.

- ❑ Međunarodni znanstveni skup i radionica krajobraznog i prostornog planiranja *Easy-going landscapes* Zadar, 14.-21. travnja 2011.

Podnesak: Traffic infrastructure of Zadar County with emphasis on air traffic and its integration in mobility network; tourism indicators

- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 1: Getting Started with GIS (ESRI), Zadar, 4.-8. srpnja 2011.
- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 2: Tools and Functionality (ESRI), Zadar, 18.-22. srpnja 2011.

Branimir Vukosav, prof.

- ❑ Znanstveni skup s međunarodnim sudjelovanjem: *Zagora između stočarsko-ratarske tradicije te procesa globalizacije i litoralizacije*; Zadar, Dugopolje, 19.-21. listopada 2010.

Podnesak: Polja u kršu u Vrgorskoj krajini – opće značajke, problem i mogućnosti vrednovanja

- ❑ International Scientific Meeting and Workshop *Easy-going Landscapes*, Zadar, Croatia; 14-21 April 2011.
- ❑ 14th European IP Seminar on Geography of Water: *Environmental Conflicts and Sustainable Water Policies in the Mediterranean Region* seminar and workshop, Cagliari (Italy), 25 June – 7 July, 2011

Podnesak: Water supply of Croatian islands – the impact on tourism (koautori: R. Lončarić, A. Blaće)

- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 1: Getting Started with GIS (ESRI), Zadar, 4.-8. srpnja 2011.
- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 2: Tools and Functionality (ESRI), Zadar, 18.-22. srpnja 2011.
- ❑ 4th Conference of the Adriatic Forum: *Geopolitical Issues of the Adriatic – Yesterday, Today, Tomorrow*; Zadar, Croatia; September 16-18, 2011

Podnesak: Geographic name Zagora and its reference to areas in the Dalmatian hinterland in the selected newspaper media

Nina Lončar, prof.

- ❑ Zimski seminar za nastavnike geografije, Hrvatsko geografsko društvo, Zagreb, 4. i 5. siječnja 2011.

Podnesak: Neki drugi Izrael

- ❑ 6th International Conference *Climate Change – The Karst Record (KR6)*, University of Birmingham, Birmingham, UK, 21-30 June 2011.

Poster: Climatic events in the Eastern Adriatic region during the Late Quaternary reconstructed from three Croatian caves (koautori: M. Bar-Matthews, A. Ayalon, M. Surić)

- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 1: Getting Started with GIS (ESRI), Zadar, 4.-8. srpnja 2011.
- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 2: Tools and Functionality (ESRI), Zadar, 18.-22. srpnja 2011.

- ❑ Ljetni državni seminar za nastavnike geografije – Dani akademika Josipa Roglića, *Promet Republike Hrvatske, stanje i perspektive razvoja*, Zadar, 29.-30. kolovoza 2011.

Podnesak: Promet kao prijetnja okolišu (koautor: Z. Šimac)

- ❑ Tečaj Smanjenja rizika od katastrofa (Disaster Risk Reduction Training Course), Neptun, Rumunjska, 26. rujna do 02. listopada 2011. Organizatori: Disaster Prevention and Preparedness Initiative (DPPI SEE), Capacity for Disaster Reduction Initiative (CADRI), Swedish Civil Contingencies Agency (MSB) i Generalni inspektorat za žurne situacije Republike Rumunjske

Ante Blaće, prof.

- ❑ Znanstveni skup s međunarodnim sudjelovanjem: *Zagora između stočarsko-ratarske tradicije te procesa litoralizacije i globalizacije*, Zadar-Dugopolje, 19.-21. listopada 2010.
Podnesak: Geografske osnove razvoja Općine Unešić (koautor: D. Magaš)
- ❑ Međunarodni znanstveni skup i radionica krajobraznog i prostornog planiranja *Easy-going landscapes* Zadar, 14.-21. travnja 2011.
- ❑ 14th European Seminar on Geography of Water, *Environmental Conflicts and Sustainable Water Policies in the Mediterranean Region*, Cagliari, Italy, 26. 6.-7. 7. 2011.
Podnesak: Water Supply on Croatian Islands – the impact on tourism (koautori: R. Lončarić, B. Vukosav)
- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 1: Getting Started with GIS (ESRI), Zadar, 4.-8. srpnja 2011.
- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 2: Tools and Functionality (ESRI), Zadar, 18.-22. srpnja 2011.
- ❑ Ljetni državni seminar za nastavnike geografije – Dani akademika Josipa Roglića, *Promet Republike Hrvatske, stanje i perspektive razvoja*, Zadar, 29.-30. kolovoza 2011.
Podnesak: Prometno-geografska obilježja pograničnog prostora Italije, Slovenije i Hrvatske
- ❑ 4th Conference of the Adriatic Forum, *Geopolitical Issues of the Adriatic – Yesterday, Today, Tomorrow*, Zadar, 16.-18. rujna 2011.
Podnesak: Geostrategic Importance of Croatian Islands (koautori: J. Faričić, L. Mirošević)

Denis Radoš, mag. geogr.

- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 1: Getting Started with GIS (ESRI), Zadar, 4.-8. srpnja 2011.
- ❑ Tečaj ArcGIS Desktop 2: Tools and Functionality (ESRI), Zadar, 18.-22. srpnja 2011.

POSJETI ODJELU

Dana 18. listopada 2010. Odjel za geografiju posjetili su prof. dr. sc. Orietta Selva i prof. dr. sc. Dragan Umek, predstavnici Sveučilišta u Trstu (*Università degli Studi di Trieste*) i prof. dr. sc. Carlo Donato sa Sveučilišta u Sassariju (*Università degli Studi di Sassari*). U ime Odjela primio ih je pročelnik doc. dr. sc. Josip Faričić, koji je goste upoznao s razvojem zadarskog sveučilišta i Odjela za geografiju. Nakon toga razmotrene su mogućnosti suradnje na polju znanstvenih istraživanja sredozemnih litoralnih regija te povijesne kartografije. Prilikom posjeta talijanski su geografi Odjelu za geografiju donirali nekoliko vrijednih ekonomsko-geografskih i povijesno-kartografskih publikacija.

Dana 23. veljače 2011. Odjel za geografiju posjetio je prof. dr. sc. Francis Tassaux sa suradnicima sa Sveučilišta u Bordeauxu (*Université de Bordeaux*). Prof. Tassaux je istaknuti arheolog svjetskoga glasa, koji svoja istraživanja temelji na multidisciplinarnom pristupu angažirajući antropologe, geologe, geografe i kartografe. Povod njegova posjeta Odjelu bilo je razmatranje mogućnosti suradnje na izradi analognoga i elektronskog arheološkog, tj. povijesno-geografskog atlasa Jadrana. Načelno je dogovorena suradnja u vidu razmjene kartografske građe, relevantnih geografskih podataka te sudjelovanja na međunarodnoj znanstvenoj konferenciji o povijesno-geografskim aspektima razvoja Sredozemlja.

U sklopu međunarodnoga znanstvenog skupa i radionice krajobraznog i prostornog planiranja *Easy-going landscapes*, od 14. do 21. travnja 2011. godine na Odjelu za geografiju boravili su profesori i studenti s Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Sassariju, Fakulteta za prostorno planiranje Sveučilišta u Veneciji te Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Trstu. Tom je prilikom dogovorena daljnja suradnja sa Sveučilištem u Sassariju, posebice u okviru programa ERASMUS.

U travnju 2011. na Odjelu za geografiju Sveučilišta u Zadru boravila je doc. dr. sc. Lučka Lorber s Odjela za geografiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Mariboru (Slovenija), i to u sklopu programa CEEPUS. Tom je prilikom održala prigodno predavanje u sklopu nastave iz predmeta Regionalna geografija Europe II te predavanje u sklopu redovitih aktivnosti Hrvatskoga geografskog društva – Zadar.

Dana 23. i 24. lipnja 2011. na zadarskom području je boravilo 40-ak studenata geografije sa Sveučilišta u Brnu i Sveučilišta u Olomoucu (Češka). U sklopu njihove terenske nastave obišli su užu

gradsku jezgru Zadra, otok Pag te prostor Parka prirode Telašćica. Predvodio ih je prof. dr. sc. Pavel Ptáček, a tijekom oba dana terenskog obilaska na zadarskom području vodila ih je dr. sc. Anica Čuka s Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru.

U organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje i Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru, u Zadru je 29. i 30. kolovoza 2011. održan četvrti Ljetni državni geografski seminar – Dani akademika Josipa Roglića pod naslovom *Promet Republike Hrvatske, stanje i perspektive razvoja*. Sastojao se od deset predavanja i terenskog obilaska Zračne luke Zadar. Voditelji programa bili su viši savjetnik u Agenciji za odgoj i obrazovanje Mario Mimica, dipl. ing. geografije i prof. dr. sc. Josip Faričić s Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru. U radu seminara sudjelovalo je oko 100 učitelja i nastavnika geografije u osnovnim i srednjim školama Republike Hrvatske. Plenarna izlaganja održali su prof. dr. sc. Josip Faričić (*Suvremeni razvitak hrvatskih morskih luka*), prof. dr. sc. Damir Magaš i Ante Blaće, prof. (*Geoprometni aspekti razvoja pograničnog prostora Italija-Slovenija-Hrvatska*), Ana Pejdo, prof. (*Niskotarifne kompanije i njihov udio u zračnom prometu RH*), doc. dr. sc. Srećko Favro (*Uzroci opasnosti i prometnih nesreća u nautičkom turizmu*), doc. dr. sc. Zvonko Gržetić (*Hrvatski hidrografski institut u Splitu*), dr. sc. Marica Mamut (*Multimodalna ekologija – čimbenik djelotvornog uključivanja Hrvatske u europski prometni sustav*), Nina Lončar, prof. i Zaviša Šimac, prof. (*Promet kao prijatna okolišu*), dr. sc. Anica Čuka (*Uloga prometnog povezivanja u suvremenom razvoju hrvatskih otoka – primjer zadarskog otočja*), doc. dr. sc. Robert Lončarić (*Utjecaj vjetra na cestovni promet u Zadarskoj županiji*) i Ana Fabijanović, prof. (*Prometna izoliranost kao ekološka, gospodarska i kulturna prednost – primjer otoka Visa*). Mario Mimica, dipl. ing. geografije govorio je o knjizi doc. dr. sc. Srećka Favre i dr. sc. Mirjane Kovačić naslova *Nautički turizam i luke nautičkog turizma*.

DJELOVANJE CENTRA ZA ISTRAŽIVANJE KRŠA I PRIOBALJA SVEUČILIŠTA U ZADRU

Tijekom akademske godine 2010./2011. Centar za istraživanje krša i priobalja Sveučilišta u Zadru ostvario je veći broj aktivnosti ponajviše u sprezi s Odjelom za geografiju i znanstvenim projektima svojih djelatnika. Ostvarena je značajna znanstveno-istraživačka djelatnost na prostoru krških i priobalnih regija Hrvatske. Centar je kroz povezanost s drugim jezgrama i ustanovama koje se bave istraživanjima krških i priobalnih prostora u zemlji i inozemstvu (Centar za jadranska onomastička istraživanja Sveučilišta u Zadru, znanstvenog simpozija i okrugli stol "Zrmanja uokvirena kršem" 29. travnja 2011.), ostvario suradnju u okvirima materijalnih mogućnosti. Pojedini djelatnici Odjela za geografiju i istraživači Centra surađivali su osobno s pojedinim ustanovama u zemlji i inozemstvu. Obavljene su pripreme (koordinator Nina Lončar, prof.) za objavljivanje radova sa znanstvenog simpozija i okruglog stola "Zrmanja uokvirena kršem" održanog 29. travnja 2011. u Kruševu (Mićanovi dvori) u posebnom izdanju Centra.

Rad Centra je neposredno povezan sa znanstveno-istraživačkim projektima koji su dobreni djelatnicima Sveučilišta, a neposredno su vezani za istraživanja krša i priobalja: *Geografske osnove razvoja litoralnih regija Hrvatske* (voditelj: red. prof. dr. sc. Damir Magaš), *Hrvatski priobalni egzokrški prostor – geomorfološke odrednice razvoja* (voditelj: doc. dr. Dražen Perica), *Demogeografske odrednice razvoja hrvatskog priobalja* (voditelj: prof. dr. sc. Martin Glamuzina) u okviru znanstvenog programa: *Geografsko-krajobrazne odrednice razvoja hrvatskog priobalja i otoka* (voditelj: red. prof. dr. sc. Damir Magaš). Važna je, također aktivna suradnja prof. dr. sc. Maše Surić na projektu *Recentni sedimenti i fosilni okoliši jadranskog priobalja*, voditelja prof. dr. sc. Mladena Juračića s Geološkog odsjeka PMF-a u Zagrebu. Aktivnosti u sklopu bilateralne međunarodne suradnje s Oddelkom za geografiju Univerze na Primorskom iz Kopra predvodi prof. dr. sc. Damir Magaš, a s Odelkom za geografiju Univerze v Ljubljani predvodi doc. dr. sc. Dražen Perica.

Okvirno, kroz djelovanje Centra istraživanja su otvorena svim znanstveno-nastavnim i znanstvenim djelatnicima Odjela za geografiju Sveučilišta, ali i drugim znanstvenicima Sveučilišta u Zadru ovisno o znanstvenom zanimanju i djelovanju, a u smislu vanjske suradnje i šire, kojima je složena problematika razvoja hrvatskih obalnih regija u krškom prostoru objekt istraživanja, tj. primarni znanstveni interes. Rezultati istraživanja objavljuvani su u različitim periodičnim i drugim tiskovinama, na znanstvenim skupovima (*V. hrvatski geografski kongres, 4th Adriatic Forum i dr.*), javnim predavanjima, a

primjenjivani su i u nastavi brojnih predmeta na preddiplomskom i diplomskom studiju geografije na Sveučilištu u Zadru. Premda su materijalni uvjeti Centra skromni, a postignuti opseg i širina znanstveno-istraživačkog rada ograničeni, postignuti su značajni rezultati posebice u objavljivanju pojedinačnih ili skupnih znanstvenih radova.

DJELOVANJE HRVATSKOGA GEOGRAFSKOG DRUŠTVA ZADAR 2010.- 2011.

Hrvatsko geografsko društvo – Zadar aktivno je nastavilo djelatnost u 2011. godini kroz različite vidove djelovanja: izdavaštvo, promicanje geografije u znanosti, struci i široj javnosti putem priređivanja javnih predavanja, nagrađivanje istaknutih pojedinaca i sl. Održana je Izborna skupština te nekoliko sastanaka Upravnog odbora. Nastavljena je suradnja s Aktivom nastavnika geografije Zadarske županije, pojedinim srednjim i osnovnim školama, drugim geografskim društvima u Hrvatskoj, Zajednicom tehničke kulture Zadarske županije itd.

REDOVITA SKUPŠTINA

Dana 2. ožujka 2011. održana je Izborna sjednica Skupštine HGD – Zadar. Skupštinu je vodilo radno predsjedništvo u sastavu: prof. dr. sc. Damir Magaš, doc. dr. sc. Vera Graovac-Matassi, dr. sc. Robert Lončarić, Lena Mirošević, prof. i Goran Vuković, student Odjela za geografiju. Zapisnik je vodila Lena Mirošević, prof., tajnica Društva.

Na skupštini su usvojeni Izvještaj o radu HGD-a u 2010., te izvještaji o financijskom poslovanju i stanju u blagajni, koje su podnijeli predsjednik Udruge i predsjedavajući Nadzornog odbora. Također, usvojeni su Plan rada i Financijski plan za 2011. godinu.

Sukladno dosadašnjoj praksi HGD – Zadar, dodijeljene su i godišnje nagrade *Federik Grisogono*. Za ukupni doprinos razvoju geografije u Hrvatskoj, predsjednik HGD-a Zadar nagradu je dodijelio prof. dr. sc. Miljenku Lapainu, redovitom profesoru na Geodetskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Za razvoj geografije u Zadru i Zadarskoj županiji nagradu je dobio Zoran Samardžija, prof. dugogodišnji nastavnik geografije u srednjoj školi Gimnazija Vladimira Nazora. Kao najbolji studenti Odjela za geografiju nagrađeni su: Antonio Ivanović, student 2. godine (prosjeak 4,7), Tome Marelić, student 3. godine (prosjeak 4,8), Josipa Kovačević, studentica 5. godine (prosjeak 4,8) i Emilija Mustapić, studentica 5. godine (prosjeak 4,8).

Na prijedlog predsjednika, sukladno Statutu, donesena je odluka o razrješenju ovlaštene osobe za zastupanje Hrvatskoga geografskog društva – Zadar u svojstvu predsjednika Udruge prof. dr. sc. D. Magaša, dopredsjednice prof. J. Brkić-Vejmelke, tajnice prof. L. Mirošević, članova Upravnog odbora: prof. dr. sc. D. Magaša, J. Brkić-Vejmelke, prof., Zdenka Matešića, prof., B. Barač, prof. i D. Šare, prof. i članova Nadzornog odbora: doc. dr. sc. R. Lončarića, V. Carine Miočić, prof. i Z. Samardžije, prof. jer je svima istekao mandat. Također, izabrani su novi članovi radnih tijela HGD-Zadar. Za predsjednika Udruge izabran je dr. sc. Josip Faričić za razdoblje od ožujka 2011. do ožujka 2015. koji je po položaju predsjednik Udruge, Skupštine i Upravnog odbora. Za dopredsjednicu Udruge izabrana je dr. sc. Lena Mirošević za razdoblje od ožujka 2011. do ožujka 2015. Za tajnicu Udruge izabrana je Nina Lončar, prof. za razdoblje od ožujka 2011. do ožujka 2015. Za članove Upravnog odbora izabrani su dr. sc. Josip Faričić, predsjednik Udruge koji je po položaju predsjednik Upravnog odbora, te ostali članovi prof. dr. sc. D. Magaš, dr. sc. L. Mirošević, B. Barač, prof. i Z. Samardžija, prof. za razdoblje od ožujka 2011. do ožujka 2015.

Za članove Nadzornog odbora predloženi su i jednoglasno izabrani J. Brkić-Vejmelka, prof. predsjednica, i članovi dr. sc. R. Lončarić i V. Carine Miočić, prof. za razdoblje od ožujka 2011. do ožujka 2015.

IZDAVAČKA DJELATNOST

Tijekom 2011. godine izašao je broj 15/2 časopisa *Geoadria*, u kojem je objavljeno ukupno 6 znanstvenih radova, te broj 16/1 s objavljena 4 znanstvena rada. U sljedećem (ovom) broju planiraju se objaviti radovi s međunarodnoga znanstvenog skupa *4th Conference of the Adriatic forum, Geopolitical issues of the Adriatic – yesterday, today, tomorrow*. Dio radova s istog skupa bit će objavljen i u sljedećem broju *Geoadrije*.

PREDAVANJA

Kroz akademsku godinu 2010./2011. HGD – Zadar nastavilo je priređivati znanstvena, stručna i popularna predavanja koja su bila vrlo dobro posjećena od strane profesora, studenata, učenika, zainteresiranih građana i dr., ali i kvalitetno medijski popraćena.

Na početku akademske godine 2010./2011., odnosno 28. listopada, održano je predavanje doc. dr. sc. Maše Surić, dr. sc. Roberta Lončarića i Branimira Vukosava, prof. s Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru o njihovu boravku u Izraelu, tj. predavanje pod nazivom *Izrael – između pustinje i mora*. Predavanje o *Bocvani* održali su Silvija Šiljeg, prof. i Ante Šiljeg, prof. s Odjela za geografiju Sveučilišta u Zadru, 16. prosinca 2010. godine. Predavanje pod naslovom *HTRS96/TM – službena kartografska projekcija za Hrvatsku* održao je prof. dr. sc. Miljenko Lapaine 2. ožujka 2011. godine. Dana 29. travnja održano je predavanje prof. dr. sc. Ladislava Palinkaša *Vulkani u Jadranu*. Predavanje gostujuće profesorice sa Sveučilišta u Mariboru doc. dr. sc. Lučke Lorber pod naslovom *Slovenija u Europskoj uniji* održano je 24. svibnja 2011. Tijekom svibnja Hrvatsko geografsko društvo – Zadar sudjelovalo je u organizaciji *Svečane akademije povodom 300. obljetnice rođenja Josipa Ruđera Boškovića 1711. – 1787. – 2011.*

OSTALO

Članovi Društva aktivno su se angažirali i na organizaciji i održavanju Ljetnoga državnog seminara – *Dani Josipa Roglića*, održanog u Zadru 29. i 30. kolovoza 2011. s okvirnom temom: *Promet Hrvatske*. Seminar je održan na Odjelu za geografiju Sveučilišta u Zadru. Tijekom 2011. godine Društvo je nastavilo suradnju sa srednjim i osnovnim školama u Zadru te je prigodnim publikacijama HGD-a nagradilo najbolje učenike na županijskim i državnim natjecanjima iz geografije i programa *Globe*.

Hrvatsko geografsko društvo – Zadar zajedno s Odjelom za geografiju Sveučilišta u Zadru i Komisijom za političku geografiju IGU sudjelovalo je u organizaciji međunarodne konferencije *4th Conference of the Adriatic Forum* koja se održala u razdoblju 16.-18. rujna 2011. u Zadru. Glavna tema znanstvenog skupa bila je *Geopolitički problemi na Jadranu - jučer, danas, sutra*.

U radu Udruge sudjeluje oko 70 stalnih i 250 vanjskih članova, uglavnom studenata, ali i ostalih građana Grada i Županije. Članovi Društva sudjelovali su na raznim domaćim i inozemnim skupovima i kongresima na kojima su izlagali radove najčešće tematski vezane uz prostor Zadarske županije, Zadra, hrvatskog priobalja i sl. U suradnji s Geografskim odsjekom PMF-a u Zagrebu, Hrvatskim geografskim društvom i Odjelom za geografiju Sveučilišta u Zadru Društvo sudjeluje i u ostvarivanju projekta obrazovnog internet portala www.geografija.hr.